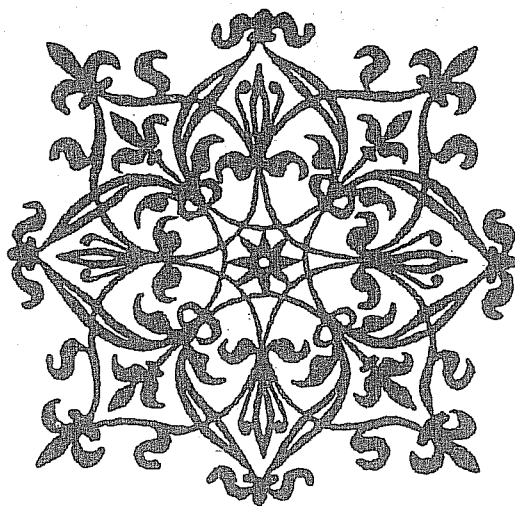

Nové Bratrské Listy

III. ročník 2001 číslo 5.

„Boží království
je jako hořčičné zrno,
které člověk zasel do své zahrady.
Vyrostlo a je z něho strom.“

John Wesley

Misijní konference
- Herrnhut 2001

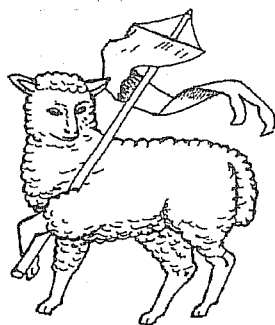
5. setkání žen JB
v Montmirail

Jubileum
br. M. Matouše

Rozhovor
s K. E. Langerfeldem

Kulhavka a slintavka

Zvláštní příloha:
PÍSNĚ

obsah

biblická úvaha

3 Kdo více miluje (Lk 7, 36-50) (K.E.Langerfeld)
4 O křesťanském svědectví (Sk 17, 22-33) (Jiří Hoblík)

dějiny

6 John Wesley (Josef Červeňák)
11 K. H. Borovský (Jan Štěpán)
14 Bílá hora (Vladimír Sakař)

zprávy ze světové UF

15 Misijní konference (O. Halama)
17 Sborům tří evropských provincií JB
19 5. setkání žen Jednoty bratrské (Marie Ulrichová)
20 Perličky z Montmirail (Jana Nejmanová)
20 Vyznamenání

naš seniorát

21 Shromáždění na Kalichu 2001 (Jiří Polma)
22 Další setkání v Kořenově (J.P.)
23 Blahopřejeme M. Matoušovi (J.P.)
24 Rozhovor s bratrem K. E. Langerfeldem
26 Zpráva o táboře v Jesenném 2001 (Dáša Oupická)

informace

28 Kniha „T.G.M. ve třech staletích“; Nová poštovní známka J.A.K. (J.P.)

společnost a my

29 Kulhavka a slintavka 2001 (Pat Thistlethwaiteová)

Nové Bratrské Listy

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2, tel.: 02/ 24 94 18 70. E-mail: UF.PRAGA @ netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Po teroristických útocích ničivého dopadu v USA otiskujeme zde pouze náš dopis spolukřesťanům z Jednoty bratrské v oblasti neštěstí, který jsme poslali následující den po oné události a dvě ukázky z jejich odpovědí:

*Milé sestry a bratři v Kristu,
se zděšením a hlubokou lítostí jsme obdrželi zprávy o neštěstí 11. září.*

Hluboce cítíme se všemi, kteří byli at přímo či nepřímo ovlivněni tímto zlem, které - jak se zdá - se rozšířilo a ohrozilo každé místo a každou skupinu lidí. Chceme vás ujistit, že se modlíme za vás a za vaše bližní. Ať biblické poselství o naději proti vší naději je živé mezi vámi a ve vašem okolí a ať posiluje všechny, kteří jsou v jakékoli nouzi a zoufalství.

Posíláme toto poselství Radě oblasti a těm sborů v New Yorku, jejichž adresy známe. Nejsme si jisti, jak v těchto hodinách fungují spoje. Prosíme, předejte naše poselství ostatním společenstvím Jednoty, kterých se týká. Byli bychom vděční, kdybyste nás mohli v následujících týdnech informovat o vašich zápasech a potřebách, abychom je mohli zahrnout do svých přímluv.

Za Ochránovský distrikt Jednoty bratrské v České republice

B. Kejř, J. Halama Jr.

Obratem jsme dostali několik reakcí, z nichž vyjímáme:

Děkujeme vám za váš zájem. Pošlu toto poselství ostatním sborům provincie. Naše síla přichází od našich sester a bratří v Kristu.

Lucille Lightcap

Obdržel jsem váš email ohledně teroristického útoku. Děkujeme za vaše povzbuzení a vaše modlitby. V neděli budu číst sboru váš dopis. Lidé jsou ustrašení a polekáni. Brzy se to obrátí v rozhodnutí pokračovat dál. V neděli vyvýším Ježíše a jeho pokoj jako základ pro naše životy a jako cestu, která dává našemu životu smysl.

Děkujeme za vaše modlitby. Ať vám Ježíš žehná.

Bruce Weaknecht

biblická úvaha

Kdo více miluje

Lukáš 7, 36-50

Náš text se zabývá otázkou, kdo více miluje. Kdyby Ježíš sám v tomto příběhu nejednal, považoval bych to za jeho nejzdařilejší podobenství. Ale takto jsme pozváni k obecenství s ním samým, a ve styku s Ježíšem nestačí, když známe správnou odpověď na jeho otázku, kdo více miluje; máme spíše prověřit vlastní chování a svou kritiku druhých.

Začátek děje vypadá velmi příznivě. Poctivý muž Šimon dobře ví, co se sluší a zve Ježíše na oběd ke svému stolu, i když je známo, že tenhle cestující kazatel Ježíš se stýká s všelijakou sebrankou. Hostitel se svým hostem o tom nepolemizuje a Ježíš nemá námítky proti obecenství s přáteli Tóry, jak sami sebe farizeové chápali. Zdá se, že všechno při hostině jde jako po másle - A hle! Oči všech hostů vzhlednou najednou ke dveřím a hostiteli uvážne sousto v hrdle. Nastává trapné ticho. Do důvěrného společenství při stole - mám za to, že zde byli pouze muži - vstoupila žena. A ta ženština - a to je prostě hanebné - teď klečí zezadu u Ježíše, pláče nejprve potichu, pak ale hlasitě, a když vidí, co svými slzami způsobila, sklání se docela dolů a vytírá svými vlasy Ježíšovy nohy, ba líbá mu je! A hle, má u sebe vzácnou alabastrovou nádobu a maže Ježíšovy nohy vonnou mastí. I když u stolu všichni cítí vůni masti, vnímají vlastně jen zápach hříchu. Všichni jsou rozezleni, ale v přítomnosti vzácného hosta se tváří chladně jako mramor. Nikdo nechce mít nic společného s takovou ženskou.

Možná, že ona sama utekla svému muži, možná, že byla od něho zapuzená a teď hledá nové známosti, anebo naopak

odmítá námluvy mužů. Možná, že byla opravdu tou - jak se o ní myslí - nevěstkou, a jako taková byla k službám mužům. V každém případě to byla poznamenaná osoba, před kterou je třeba chránit čistotu vlastního domu. Hostitel se diví, jak je k tomu jeho host slepý. A Ježíš, místo aby přímo polemizoval s názorem farizeů, vypráví podobenství o dvou dlužnících, kterým byly odpuštěny dluhy; nejenom ten menší, ale i ten desetkrát větší. Při tom vyprávění oslovuje Ježíš hostitele jménem, Šimone, tolik mu na něm záleží. Dává mu nejprve za pravdu, že správně z podobenství poznal, kdo více miluje. Vděčná láska zřejmě souvisí s odpuštěním dluhů. Ale potom vtáhne Šimona ze světa podobenství do reálného života, a s čím Šimon souhlasil v podobenství, k tomu se teď má postavit kladně i ve svém vlastním domě. Ježíš ho nešetří ničeho. Krok za krokem vytrhuje Šimona z role hostitele, soudícího po svém své návštěvníky, a upozorňuje, že ta žena mnohem lépe splnila to, co bylo povinností hostitele.

Jeden detail se mi v tomto vyprávění zvláště líbí. Evangelista Lukáš neprozradí jméno té ženy a tak chrání její důstojnost. Jenom žádostivost těch, kteří touží po skandálech, ztotožňuje tuto ženu s Marií Magdalskou, z níž Ježíš vyhnal sedm zlých duchů, ale odkud to my můžeme vědět?

Tato žena poznala, že Ježíš je tím, ke kterému smí přijít - což udělal i ten římský setník. Ježíš na dotek. On si nechá líbit projev její lásky a zdůrazňuje na adresu Šimona, aby si vzal takovou oddanost za vzor. Ježíšův rozhovor s Šimonem je protikladem situaci, kde se někteří mužové ušklibnou při slovech: „ona projevila velkou lásku“. A potom

Ježíš potvrzuje té nejmenované to, co ji nechtěli pobožní přiznat, totiž lidskou důstojnost v milosrdných očích nebeského Otce, a s požehnáním se s ní loučí. Tím požehnáním vyjadřuje, že ona si smí být jistá jeho láskou, že její hříchy jsou jí odpuštěny.

Když myslím na nás, mám za to, že i my chceme patřit do společenství Ježíše. Pak otevřme oči a dívejme se, jací lidé přicházejí k Ježíši a jak se chovají. Nemohu vyloučit, že on si nechává líbit i extatickou radost nově obrácených, kteří změnili svůj dosavadní život, a má pochopení pro mnohé nestandardní projevy zbožnosti.

Neochuzujeme i my někdy naše společenství, když okamžitě stavíme hráz něčemu novému jen proto, že je nám to cizí?

K. E. Langerfeld (upraveno)

O křesťanském svědectví

Kázání na Sk 17,22-33

Pavel se tedy postavil doprostřed shromáždění na Areopagu a promluvil: „Athéňané, vidím, že jste v uctívání bohů velice horliví.

Když jsem procházel vašimi posvátnými místy a prohlížel si je, našel jsem i oltář s nápisem: „Neznámemu bohu“. Koho takto uctíváte, a ještě neznáte, toho vám zvěstuji“.

Apoštol Pavel nepatřil k těm, komu do vlastních uší zazněla výzva vzkříšeného: „Budete mi svědkové“. Pavel měl jistě časové zpoždění za Ježíšovými učedníky a ani nepotkal Ježíše, jak kráčí po této zemi - a přitom byl určen, aby nesl Kristovo jméno národům a synům Izraele.

Jedním z nejvýznačnějších okamžiků jeho cest byla zastávka v Athénách, které byly ve starověku hlavním městem

filosofie. Proto také Pavel v Athénách mluvil nejen v synagóze, ale také na ulicích s epikurejskými a stoickými filosofy. Ti si také všimli, že Pavel mluví o něčem zvláštním. Ale považovali ho za nedovzdělance, a tak ho dovedli na řečníště takřka jako k výslechu.

Pavel se ujal slova a Athéňany oslovil: „Mužové Athénští“, nikoli jen „Athéňané“, jak to je v českém překladu, nýbrž „Mužové Athénští“ - právě tak jako oslovil kdysi Sókrathés své soudce ve spisu zvaném Obrana Sókrathova. Tedy Pavel shromáždění oslovuje jako shromáždění soudců a přitom jako ten, kdo se dovolává antické vzdělanosti: Patřím přeci do stejného světa jako vy, nespadl jsem s Marsu a nejsem zase takový neználek, za jakého mě někteří mají. Budu naopak mluvit o něčem, co sami neznáte.

Podívejte, tady máte oltář neznámemu bohu. Oltář ze zdvořilosti, pro každý případ, abyste nějakého boha neurazili. Neboli: něco děláte, aniž byste dost dobře věděli, co děláte. A nejspíš vám to vůbec nepřipadá divné. Nyní budu mluvit právě k vám, k tak zbožným, k tak plným úcty vůči tomu, co je pro vás hodno úcty. Tady se Pavel snaží se svými posluchači dorozumět. Neklopí před ně teze a dogmata o něčem, co si přináší s sebou z Jeruzaléma. Vždyť přece Athény a Jeruzalém nejsou tak docela stejná města. Athéňané dobře rozumí slovu „bůh“, pro ně to slovo ještě nebylo nesrozumitelné anebo prapodivné, ale nic netuší o neznámém Bohu.

Pavel tak o neznámém mluví pomocí známého, od známého postupuje k neznámemu, chytí se navazovacího bodu a nyní vysvětluje, že Bůh stvořil člověka, aby ho hledal. Naopak bůh, kterého by měl člověk ve skřini nebo v šupliku, bůh, o němž by se kdo domníval, že v něm má jasno, bůh, kterého by měl přímo na talíři - to vlastně ani žádný Bůh není. Tady se Pavel vrací k již starým, ale pořád ještě platným a třaskavým prorockým

prohlášením o bozích vyrobených lidskýma rukama ze zlata, stříbra nebo kamene. Co je to za božstvo, které si člověk vyrobí? Jak by takové božstvo mohlo stvořit člověka, když si je samo člověk vyrobil? Může snad škodovka, holící strojek nebo atomový reaktor člověka stvořit? Ničemu takovému se Bůh podobat nemůže, i když si ho tak představujete. Bůh, je-li to Bůh a ne nějaká věc nebo živočich, není na této rovině a není to vůbec žádný výplod vašich představ. Boha musíte hledat, hledat a hledat, ne si ho vyrábět - hledat - a zrovna vy, co si myslíte, že mezi vámi a tím, co uctíváte, je už všechno jasné a hotové. Vy především. Pokud jste to nepochopili, tak toho lituje a obraťte se k němu.

Když takto vezmeme Pavlovu athénskou řeč, tak nám z toho vyplývá, že Athéňané sice znali slovo „bůh“, užívali je tak samozřejmě jako dneska leckterý pohan umí se samozřejmě vykřiknout „Panebože!“, ale ve skutečnosti přísně vzato slovu Bůh vůbec nerozuměli. Měli všelijaké bohy jak housky na krámě, ale nechápali, co Bůh je. To je řečeno stručně a krátce: rozdíl mezi znát a rozumět. Znat Boha či božstva je jedna věc a rozumět, je zase věc jiná. Kdo si je jist ve znání, může proto naprosto plavat v rozumění.

A právě od toho je svědectví. Svědectví je způsob řeči, při němž by si měl člověk dát pozor na to, aby když svědčí o Bohu, nesvědčil ve skutečnosti o sobě, o svých představách a výrobcích a vymyšlenostech.

A dále je na tomto způsobu řeči důležitý rozdíl mezi svědectvím a empiricky ověřitelným konstatováním, mezi svědectvím a konstatováním, které lze potvrzovat opakovaným pozorováním a pak zapsat do tabulek.

Vůči takovému konstatování se může svědectví jevit méněcenné - jenže: svědectví je způsobem řeči o něčem, o

čem nelze vypovídat jinak. Totiž způsobem řeči o jedinečném a neopakovatelném. Kupříkladu slavná Izajášova vize v jeruzalémském chrámu (Iz 6) neměla dalšího svědka a nikdo ji nemohl opakovat, mohla být zapsána jen na základě svědectví Izajáše samého. Nakonec to známe i z víceméně všedních okolností: pokud člověka na opuštěné cestě někdo okrade, může o té události svědčit jen ten přepadený. Pokud mě něco bolí, můžu lékaři pomoci k nalezení léku jen svědectvím o tom, kde mě to bolí - ale bolest samu praktický lékař nenajde. V takových a jiných případech je potřeba svědectví. A tím spíš je potřeba svědectví tam, kde je řeč o Bohu. O Bohu, který je přírodními vědami nezkoumatelný. Ne že by se přitom svědectví mělo samo vymykat tázání a prověřování a jakékoli rozumné kritice. Od toho taky vznikla teologie, aby pomáhala rozlišovat, co je nerozumné v tom smyslu, že to přesahuje síly a kompetence rozumu, od toho, co je nerozumné ve smyslu hloupého či absurdního.

Rozum, který si je vědom svých mezí, může - pokud není zpyšnělý - přenechat na svědectví to, čeho sám není schopen. Může snad rozum protrhnout a až na kost prosvětlit tajemství vzkříšení? A právě tady není zapotřebí ničeho jiného než právě svědectví.

A to Pavel předkládá svým posluchačům na athénském areopágu, když mluví na závěr svého projevu. Pavel o vzkříšení mohl svědčit jako ten, kdo se setkal soukromě se vzkříšeným Kristem. Kromě Pavla tu bylo ještě několik dalších svědků, ale množství svědků neučinilo ze svědectví něco jiného. Svědectví zůstalo svědectvím.

A Athéňané - ti se kupodivu neurazili poté, co jim Pavel řekl, že jejich uctívání božstev je absurdní, ale skočili Pavlovi do řeči po slovech o muži, skrze kterého Bůh bude soudit svět a kterého vzkřísil z mrtvých.

Pro pohanské uši bylo vzkříšení čímsi nepříjemně dráždivým tehdy, za Pavla, stejně jako dneska. Mimo jiné i proto, že mezi nimi kolovaly nauky o převtělování a vzkříšení se s tím nesrovnávalo. Jenže čím mohli Athéňané přetlouci Pavlovo svědectví o Bohu, který Ježíše vzkřísil z mrtvých? Mohli mít v rukou něco jistějšího než Pavlovo svědectví? Mohly tím jistějším být obrazy božstev, které si udělali vlastníma rukama? Mohly tím jistějším být kultické formule a kultické úkony?

Nakonec to jistější měl v rukou Pavel, i když byl vůči obecnstvu sám vlastně bezbranný. Měl v rukou svědectví o Vzkříšeném, s nímž se sám setkal, a měl v rukou svědectví o Bohu, kterého nelze odvozovat z toho, co člověk vymyslí a vyrobí, protože to by nebyl Bůh, nýbrž výrobek. Náboženství Athéňanů bylo od věci, a tak Pavlovo svědectví váží víc.

Může nás samozřejmě mást konec celého vyprávění. Závěr Pavlova vystoupení má sotva co společného s triumfem. „Jakmile uslyšeli o vzkříšení z mrtvých, jedni se mu začali smát a druzí řekli: Rádi si tě poslechneme, ale až někdy

jindy.“ Studená sprcha! Byl tedy Pavel přeci jen neznalec, za jakého ho pokládali? Potvrdil podezření, která předcházela jeho vystoupení? Studená sprcha pro každého, kdo alespoň na chvíli pocítí, jako by byl v Pavlově kůži. Studená sprcha ale pro každého, kdo kdy vzhlížel k církvi zde na zemi triumfující. Co dnes zbylo z někdejších pokusů o evangelický triumfalismus při táborech lidu, co z toho dnes máme? Spíš ten triumfalismus uškodil a sám zhasl jako zhaslo někdejší athénské pohanství. Zůstává však svědectví. Spoléhat na triumfy a na davy je ošidné, ale v tom závěru vyprávění přeci jen nečteme o ztroskotání, ale o tom, v co Pavlovo svědectví vyústilo: ne v souhlasné nadšení bezejmenného davu, ale v osobní přesvědčení několika, které zčásti známe jménem - Dionysios a Damaris. V hluku davu váha svědectví zanikne, ale pro konkrétního člověka je výzvou - ke slyšení svědectví, k hledání Boha, k převzetí poslání svědka.

Jiří Hoblík

ČCE, Libice nad Cidlinou

dějiny

John Wesley, zakladatel metodismu

(210 let od úmrtí)

Fara v Epworthu se může právem nazývat kolébkou metodismu. Z devatenácti dětí Samuela a Susanny Wesleyových jich později několik v životě vyniklo zbožností, inteligencí a učeností. Jiní se vyznačili vtípem a bystrostí. Nejstarší syn Samuel se stal učeným farářem a autorem několika duchovních písní.

Také jiní měli básnické nadání. Několik dětí zemřelo v raném věku, avšak jednu dobu jich bylo třináct naživu a naplňovaly starou epworthskou faru mladistvým smíchem a žertem.

Dva členové této pozoruhodné rodiny získali světový věhlas jako zakladatelé metodismu: John Wesley (1703-1791) a jeho bratr Charles (1707-1791)

Ve třinácti letech opustil John ochranné prostředí epworthské fary a odešel do školy Charterhouse v Londýně. Za tři roky vstoupil na kolej Christ

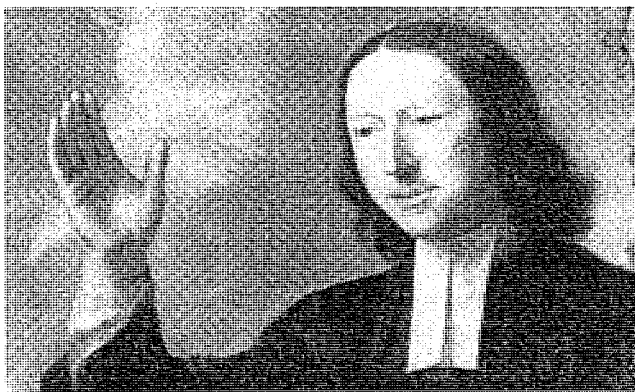
Church v Oxfordu, kde pokračoval v klasických studiích. Stal se lektorem řečtiny na univerzitě, když mu bylo něco málo přes třiačtyřicet let. Také v hebrejštině byl jedním z nejlepších znalců své doby. Někdy v té době k němu přibyl mladší bratr Charles. Když bylo Johnovi dvacet osm a Charlesovi dvacet tři, byl založen proslulý „Svatý klub“. Tvořila jej malá skupinka studentů, kteří se scházeli ke studiu řeckého Nového zákona, sebezpytování a modlitbě. Jejich metodický život dal podnět k tomu, že dostali přízvisko „metodisté“, opovržlivé jméno, které se mělo stát čestným názvem.

John Wesley byl v roce 1728 ordinován duchovním státní církve a po nějakou dobu pomáhal otcí, který v Epworthu klesal pod tíhou stáří. Po otcově smrti byl pozván, aby nastoupil na jeho místo jako farář. Také byl požádán, aby šel se svým bratrem jako misionář do Georgie. Na palubě lodi, na níž se bratři plavili do Nového světa, bylo několik ochranovských Moravanů se svým biskupem. Loď se stala „modlitebnou, chrámem a seminářem“. Denní modlitby a kázání, studium Písma a křesťanské věrouky a vyučování dětí vyplňovalo jejich čas. Za strašlivé bouře, která velice poděsila anglické cestující, zbožní Moravané, i ženy a děti, klidně pokračovali ve zpěvu, nebojíce se smrti - lekce, které se oxfordští druhové ještě nenaučili.

Po příjezdu do Georgie se Wesleyové horlivě věnovali své misionářské práci. Žili asketickým životem. Spali raději na zemi než na posteli, odmítali jakoukoli potravu, kromě chleba a vody, a John chodil bos, aby dodal odvahu chlapcům

ve škole - blahosklonnost, jejíž motiv byl lepší než její příklad. Jisté je, že osadníci neocenili tuto asketickou zbožnost a Wesleyové záhy zjistili, že bude lépe, když se vrátí do Anglie.

„Jel jsem do Ameriky obracet Indiány,“ napsal John Wesley ve svém deníku, „ale kdo obrátí mne? Mám dobré náboženství pro letní pohodu. Dovedu dobře mluvit, dokonce i věřit, nehrozí-li žádná nebezpečí. Jakmile mi však pohledí do očí smrt, zmocňuje se mne neklid. Nedovedu říci: Umřítí je zisk.“ Přestože měl velký neklid v duši, dále kázal a modlil se. Obnovil styky s Moravany tím, že navštěvoval jejich shromáždění v Londýně. Jednou večer jeden laik předčítal Lutherovu předmlu-

vu k Listu Římanům. Wesley píše: „Pocítil jsem, jak se mé srdce zvláštním způsobem rozechvělo. Uvědomil jsem si, že důvěřuji Kristu, jenom Kristu, že mě spasí, a byla mi dána jistota, že on shladil mé hříchy, právě mé, a že mne vykoupil od zákona hříchu a smrti.“ Teprve když mu bylo třicet pět let, získal plnou jistotu víry, kterou tak dlouho hledal a kterou měl zvěstovat po celé zemi jako ohnivý kazatel kříže.

Zbožnost Moravanů udělala na Wesleye tak hluboký dojem, že se rozhodl navštívit jejich hlavní sídlo v Ochanově.

Byl povzbuzen jejich hlubokou zbožností. „Rád bych zde strávil svůj život,“ napsal. „Protože mě však můj Pán volá k práci na jiném úseku své vinice, musel jsem opustit toto šťastné místo.“

V jeho kázáních se teď začal ozývat nový tón. Odsouzeným zločincům ve věznicích Newgate stejně jako důstojným shromážděním v kostelech kázal pokání, odpuštění hříchů a spasení pro všechny. Spolu se svým bratrem Charlesem a s George Whitefieldem všude chodil a kázal s podivuhodnou mocí toto nové poselství o Boží milosti.

Roku 1739 John Wesley zasvětil první modlitebnu pro lid zvaný metodisté a organizoval první metodistické společenství. Jeho vlastní zpráva o této důležité události zní: „Na sklonku roku 1739 za mnou přišlo osm nebo deset lidí v Londýně. Přáli si, abych se s nimi modlil a poradil jim, jak utéci budoucímu hněvu. Takový byl původ Spojeného společenství.“ To je zapsáno jako počátek metodismu, od něhož se datuje jeho organizace.

V roce 1743 mělo společenství ve Slévárně neméně než 2.200 členů, rozdělených do šedesáti šesti tříd.

„Výstřednosti“ nových apoštolů záhy způsobily, že před nimi zavírali kostely. Charles Wesley byl zbaven úřadu v církvi a arcibiskup z Canterbury mu pohrozil exkomunikací. Když byli vykázáni z kostelů, šli horliví evangelisté kam jen mohli a kázali Boží slovo - na náměstích, na svazích hor, na veřejných prostranstvích, kdekoli lidé byli ochotni naslouchat a někdy i tam, kde ochotni nebyli.

John Wesley byl záhy postaven před nový problém, totiž kázání laiků. Thomas Maxfield, jeden z jeho obdarovaných pomocníků, se jednou za Wesleyovy nepřítomnosti ve Slévárně v Londýně ujal slova na kazatelně - k značnému prospěchu velkého shromáždění. Takový byl počátek velké armády laických pomocníků, kteří toho tolik vykonali ve Starém i

v Novém světě.

Neméně důležité zařízení vzniklo v Bristolu, totiž metodistické shromáždění tříd.

Když byl vykázán z kostela v Epworthu, kde jeho otec byl tak dlouhou dobu farářem, postavil se John Wesley na otcův náhrobní kámen a kázal den co den s takovou mocí a s takovým důrazem, že mnozí z posluchačů „pozvedli svůj hlas a plakali“ a někteří padli k zemi jako mrtví.

Když byl vyloučen téměř ze všech kazatelen zákonem ustanovené církve a metodistické třídy a společenství vznikaly na všech stranách, sestavil John Wesley Všeobecná pravidla Spojených společenství, která se stala součástí řádu metodistických církví ve světě. Je to jedno z nejprostších a nejvšeobecnějších vyznání víry, jaké kdy v křesťanstvu vzniklo.

Cestujících kazatelů a laických pomocníků rychle přibývalo a během krátkého času byly vybudovány kaple v hlavních centrech. Jedni slyšeli Boží slovo rádi, druzí byli plni hlubokého nepřátelství. Pronásledování prvních metodistů se podobalo pronásledování prvních křesťanů.

Během těchto let těžkostí a pronásledování John Wesley stále udržoval spojení s oxfordskou univerzitou jako jeden z jejich učitelů, fellow, na Lincolnské koleji. Třicet liber za rok, které dostával, tvořily jeho celý pravidelný plat. Jednou z povinností, které měl, bylo kázání před univerzitou, když na něho přišla řada, i když jeho jméno bylo zavrženo a všude se proti němu ozývaly hlasy. Byla to kazatelna v úctyhodném kostele Christ Church, kde kázal Wycliff a biskupové mučedníci Cranmer, Ridley a Latimer. Poslední jeho kázání před univerzitou dne 21. srpna 1744 bylo obzvláště pozoruhodnou událostí.

Wesleyové byli do té doby příliš zaměstnáni službou Bohu a svým způso-

bem života příliš v pohyb, aby se mohli oženit. Wesley se v devětačtyřiceti letech oženil s Mary Vazeillovou, bohatou a inteligentní vdovou, která však měla nesnesitelný sklon k žárlivosti. Její velké jmění jí zůstalo zajištěno a bylo jí jasné dáno najevo, že velký evangelista ani v nejmenším nesleví ze své neustálé práce a stálého cestování. Kočovní život ji brzy unavil. Po dvacet let ho pronásledovala neopodstatněným podezříváním a nesnesitelným trápením. Jeho dopisy byly plné trpělivosti a něžnosti. Když ho nakonec opustila a ujistila ho, že se nikdy nevrátí, napsal do svého deníku: „Non eam reliqui, non dimissi, non recovabo“ - neopustil jsem ji, neposlal jsem ji pryč, nepovolám ji zpět.

V červnu roku 1744 John Wesley pozval několik svých kazatelů a laických pomocníků na poradu do staré Slévárny v Londýně. Přítomni byli čtyři ordinovaní faráři anglikánské církve, kteří se spojili s Wesley v jejich úsilí a pronásledování, a čtyři laičtí pomocníci. Tito věrní muži zůstali spolu po pět dní a hovořili o otázkách nauky a řádu. Vyhnuili se všem zbytečným naukám a omezili své vyučování na ty životně důležité pravdy, které se týkají osobního vyznání, jako je pokání, víra, ospravedlnění, posvěcení a moc Ducha svatého. Tak se konala první metodistická konference, předchůdce mnoha tisíc konferencí, které od té doby proběhly po celém světě. Již tenkrát metodisté začali uvažovat o zřízení semináře pro výchovu kazatelů a neustáli, dokud tento plán neuskutečnili.

Až do svého šedesátého devátého roku konal John Wesley okružní jízdy, které činily až pět tisíc mil ročně, na koni. Poté mu přátelé opatřili kočár. „Zaplatil více mýtného než kdokoli v Anglii,“ praví Southey. Své zdraví a svou sílu připisoval životu pod širým nebem, pravidelnému vstávání ve čtyři hodiny, skutečnosti, že nikdy nepřišel o spánek v noci, stálému kázání, zejména ráno v pět, a to po dobu

padesáti let, a konečně své spokojené myslí. „Z Boží milosti mě nic nerozčílí,“ řekl.

Když mu bylo přes osmdesát, podnikl dvě cesty do Holandska. Kázal v Haagu, Utrechtu, Amsterdamu a Rotterdamu a obdivoval historické památky v těchto městech. V Anglii znal každého významnějšího člověka. V Lincolnu navštívil svého starého přítele dr. Samuela Johnsona, který si vysoce vážil jeho návštěvy a pouze litoval, že Wesley má tak málo času. „Umí promluvit o všem,“ řekl velký moralista, „mohl bych s ním rozmlouvat celou noc.“

Když cítil, že brzy bude muset zanechat své činnosti, sestavil roku 1784 Deklační smlouvu, podle které bylo určeno sto kazatelů jako právoplatná konference po jeho smrti. Na jejich jména bylo zapsáno vlastnictví všech modliteben a far a ostatního majetku wesleyánského sdružení. Také ustanovil dr. Cokea superintendentem neboli biskupem americké metodistické církve.

Když mu bylo osmdesát pět, připustil tento ctihodný stařec, že už není tak svěží jako dříve, že občas mívá revmatické bolesti a že trpí slabostí zraku, zatímco ostatní smysly zůstávají neoslabené. „Avšak, Bohu buď chvála,“ praví, „neochabuji v práci a stále mohu kázat a psát.“ Z muže nejvíce nenáviděného se stal nejvíce milovaným mužem v království. V Corku, kde byl napadán a kde pálili jeho obrazy, ho uvítal čestný průvod jezdců na koni. Ve Falmouthu, kde ho kdysi zajal ohromný hlučící dav, který „řval jako lvi“, teď lemovali ulice od jednoho konce města k druhému vznešení i prostí a „s láskou a laskavostí na něho upřeně hleděli, jakoby kolem nich jel král“. V Burslemu se lidé seběhli tak brzy ráno, že začal kázat už o půl páté. V Newgate kázal čtyřiceti sedmi mužům odsouzeným na smrt, „jejichž řinčení řetězů bylo hrozné“. Avšak většina z nich vzlykala se zlomeným

srdcem, když zvolal: „V nebi je radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání“.

O svých posledních narozeninách píše, že ačkoli ho síly opustily, takže mu jiní musí pomáhat na kazatelnu, a zrak mu zeslábl, přece necítí bolest.

Roku 1790 John Wesley naposledy předsedal konferenci v Bristolu. Jeho odpověď na pozdravy davů, které se kolem něho shromáždily, když šel kolem, bylo slovo z Jana: „Dítky, milujte se navzájem!“ Přestal si již psát příjmy a vydání ve své účetní knize. Jeho poslední záznam je pozoruhodný: „Více než osmdesát šest let jsem vedl přesné účty. Už se o to nebudu pokoušet, jsem spokojen s jistotou, že ušetřím vše, co mohu, a dávám vše, co mohu, to znamená vše, co mám.“ Je to sotva čitelné a omyl v počtu udaných let již ukazuje na selhávání jeho paměti.

Když mívál příjem třiceti liber ročně, omezil svá vydání na dvacet osm liber a dvě libry rozdal. Když měl sto dvacet liber, což zřejmě byl jeho největší příjem, žil stále z vyměřených dvaceti osmi a dvaadvadesát liber rozdal. Kromě toho měl velké příjmy z nespočetných spisů. Ty velkoryse daroval na pokračování v práci. Odhaduje se, že rozdal přes třicet tisíc liber, které vydělal psaním.

Dne 22. února 1791 měl poslední kázání v kapli v City Road a následujícího dne své poslední na tomto světě. Wesley kázal 42.200krát po návratu z Georgie, více než patnáctkrát týdně.“

Následující neděli radostně zanotoval bratrovu píseň: „Až tělo své rád v zemi složím, při sluhovi svém, Pane stůj“, dvakrát opakoval slova „To nejlepší je, že Bůh je s námi“ a potom se slovy „Sbohem! Sbohem!“ na rtech jeho duch odešel na věčnost. Podle jeho přání ho šest chudých mužů doneslo ke hrobu za kapli v City Road.

Josef Červenák, superintendent ECM

Znaky nového rodu

**Tak je to s každým,
kdo se narodil z Ducha. J 3,8**

Prvním znakem (a základem všech ostatních) je víra. Tak praví apoštol Pavel: „Všichni jste skrze víru syny Božími v Kristu Ježíši“ (G 3, 26). A apoštol Jan: „Těm, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc (EXOUSIAN, právo nebo výsadu, jak bychom měli lépe přeložit) stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, když uvěřili, „z krve, ani z vůle těla“, tedy přirozeným způsobem, „ani z vůle muže“ jako děti, adoptované lidmi, v nichž tím žádná vnitřní změna nenastane, ale „z Boha“ (J 1, 12n). A opět v jeho obecné epistole: „Každý, kdo věří, že Ježíš je Kristus, je zrozen z Boha“ (1J 5, 1).

Ale není to jen teoretická nebo spekulativní víra, o níž zde apoštol mluví. Není to pouhý souhlas s vyznáním „Ježíš je Kristus“, ani souhlas s články v našem vyznání nebo se Starým a Novým zákonem. Není to souhlas s některými nebo se všemi články víry...

To vše totiž není nic jiného než mrtvá víra. Pravá, živá křesťanská víra je nejen souhlasem, aktem rozumu, nýbrž postojem, který Bůh způsobil v srdci, a každý kdo má tuto víru, je znovuzrozen. Je to „pevné spolehnutí a důvěra v Boha“, že pro Kristovy zásluhy jsou mu odpuštěny hříchy a on je smířen s Bohem“. To znamená, že se člověk napřed zřekne sebe, aby byl „nalezen v Kristu“, aby byl přijat skrze něho, a úplně zavrhně všechno „doutání v těle“, protože poznává, že nemá „čím splatit dluh“. Nemá už důvěru ve vlastní skutky nebo ve vlastní spravedlnost jakéhokoli druhu. Přijde k Bohu jako ztracený, bídný, potřený, sebe odsuzující, zničený, bezmocný hříšník, jako člověk, jehož „ústa“ jsou zcela „umlčena“ a on je „před Bohem usvědčen z viny“.

Takové povědomí hříchu spolu s

jasným přesvědčením, jež nedokážou vyjádřit žádná slova, že naše spása přichází jediné od Krista, a upřímná touha po tomto spasení musí předcházet živou víru, spolehnouti se na toho, který svou smrtí za nás zaplatil výkupné a životem za nás naplnil zákon. Tato víra, kterou jsme narozeni z Boha, „není jen věřením všem článkům našeho vyznání, nýbrž také upřímnou důvěrou v Boží milosrdenství skrze našeho Pána Ježíše Krista“.

(úryvek z kázání J.Wesleye, vydaných český ve sbírce Cesta s Bohem, ECM 1995)

Výročí Karla Havlíčka Borovského

(31.10.1821 - 29.7.1856)

Letos si připomínáme jeho dvojí výročí: 180 roků od jeho narození a 145 roků od jeho smrti. A přiznejme hned na začátku tohoto letného pohledu na předního českého buditele, že jej jeho národ téměř nezná.

Když po 40 letech od smrti Karla Havlíčka vydal profesor T.G.Masaryk o něm obsáhlou pětisetstránkovou monografii, začal ji touto nelichotivou větou: „O žádném z našich velkých buditelů nynější generace neměla názorů tak neúplných a křivých, jako o Havlíčkovi.“

Masarykova kniha „Karel Havlíček Borovský. Snahy a tužby politického probuzení“ patří ke čtyřem základním vědeckým dílům, v nichž se zevrubně zabývá českou otázkou. T.G.Masaryk staví Karla Havlíčka do jedné řady s velikány českých dějin: M. Janem Husem, Janem A. Komenským a Františkem Palackým.

Na začátku 21. století není situace s poznáním a pochopením K.Havlíčka Borovského o nic lepší než v době, kdy Masaryk psal připomenutou knihu.

Mnoho nosných skutečností Havlíčkova krátkého, ale bohatě prožitého života, četné jeho názory a myšlenky byly a jsou záměrně zamlčovány nebo nepravdivě a účelově zkreslovány. Havlíčkova víra v Boha, jeho obdivuhodné názory náboženské a politické upadly téměř do úplného zapomnění.

Generace našich žáků základních škol i středoškolských studentů poznaly v Havlíčkovi pouze autora Tyrolských elegií a Křtu svatého Vladimíra. Právě tyto jeho básně, navíc i přičiněním Lado-vých ilustrací, zdomácněly v povědomí českého národa a jejich posměšně rouhavé rýmy pomohly vytvářet falešný obraz Havlíčka revolucionáře, nezna-boha a britkého kritika katolické církve.

Havlíčkovu vzdělání a myšlenkový vývoj vycházely z tehdejších idejí a před-

sudků. Leccos převzal z myšlenek Velké francouzské revoluce a jejího osvíceneckého zázemí, mnoho i od starších národních buditelů.

V roce 1840 vstoupil do pražského semináře, ale již příštího roku, kdy procházel vnitřními boji o vlastní víru,

byl z něho vyloučen. Studoval dále sám. Z této doby je jím upravené Vyznání víry.

Prostřednictvím P.J.Šafaříka odešel na dva roky jako vychovatel do Ruska. Hlásil se ke zkoušce na místo výpomocného profesora češtiny na pražské univerzitě. A především na radu Františka Palackého se v roce 1846 stal novinářem, prvním moderním v naší zemi.

Havlíčkova politická linie je v pravém slova smyslu liberální, umírněná, nenásilná. Novinářskými články se snaží burcovat zájem o všechno pokrokové, na druhé straně bojuje proti všemu nepravdivému a přežilému, co skutečnému rozkvětu a životu neslouží. Havlíčkův liberalismus byl tehdy novým, pokrokovým směrem, který proti autokratické moci položil důraz na svobodu každého občana a ve svobodném vývoji jednotlivce viděl záruku pro blaho a prospěch celku. Ačkoliv ve velmi mladém věku prožil revoluci roku 1848, projevil ve svých názorech rozvahu zkušeného muže a odmítal politiku náhlých převratů. „Bez revoluce a reformace hlav a srdcí není žádné vydatné revoluce politické“.

Nepřítel měl Havlíček mnoho. Radikálům byl příliš konzervativní a liberálům příliš radikální.

Když byl v roce 1848 obnoven absolutismus, nesložil Havlíček ruce v klín, jako většina tehdejších vlastenců. Veškerá jeho činnost politická, novinářská i spisovatelská měla jeden cíl: vzdělání, osvětlení a probuzení národa.

Podobně jako Komenský snažil se Havlíček s nasazením všech sil a obětováním vlastního prospěchu o nápravu věcí lidských výchovou, o uskutečnění osvětového a humanitního ideálu. I Havlíčkovi jde o odstranění násilí ze světa. Jako žák Komenského a předchůdce Masarykův volá Havlíček nejen po vzdělání rozumu, ale i charakteru, po mravním osvobození jako předpokladu svobody politické. Havlíček se svým jasným a prostým slohem dotýká myslí

prostých i učených lidí, probouzí zájem o věci veřejné. Nejhorlivější čtenáře našel mezi venkovskými lidmi. Právě toto jeho demokratické smýšlení a působení vzbuzovalo nervozitu u rakouské i klerikální vrchnosti.

Demokratismus Havlíčkův vycházel z náboženství: „Bůh stvořil všechny lidi podle svého obrazu, všichni jsme, jak nás pravé náboženství křesťanské učí, bratři, synové a potomkové jednoho otce.“

Připomenutý Havlíčkův liberalismus ovlivňuje také jeho postoje a názory v otázkách náboženských a církevních. Pravděpodobně žádná z veřejně působících českých osobností v 19. století, až na T. G. Masaryka, nevěnovala tolik pozornosti těmto otázkám jako Havlíček. Pozdější čeští liberálové, kteří se k náboženství stavěli buď odmítavě nebo lhostejně, se v tomto ohledu úplně Havlíčkovi odcizili.

Nás pochopitelně zajímá, jaké bylo Havlíčkovo náboženské přesvědčení a jakou roli dal ve svém zápase právě náboženství. Jeho proticírkevní a protináboženské výpady nelze brát na lehkou váhu. Nemůžeme ale také nevidět, že rozlišuje církev jako instituci a náboženství jako vlastní niterní obsah duchovního života.

T. G. Masaryk ve své havlíčkovské monografii vyvozuje ze svých pozorování lidí, kteří prodělali ve svém mládí podobný duchovní přelom jako Havlíček, že pocítují zvláštní vztah lítosti a zloby vůči církvi a jejím učitelům. Z této zvláštní nálady vznikají chvilkové záchvaty rouhavosti, které se objevují v Havlíčkových epigramech a satirách.

Boj proti hierarchii neodvádí však Havlíčka z katolické církve. Na podzim 1854 píše v dopise své matce: „Já proti duchovním docela nejsem, jen proti darebákům, a že mezi těmi je náhodou mnoho duchovních, za to já nemohu.“ Havlíček si náboženství vážil, jest mu „vláhou srdce a součástí charakteru.“

Vysoce si váží čistého učení Kristova. Jméno Ježíšovo nazývá Havlíček velikým. O Duchu svatém píše, že „si Ho zajisté nejlépe vážit umí.“ Za nejkrásnější pokládal Havlíček slova „člověk“ a „křesťan“.

O náboženství píše: „Proč vlastně bylo zřízeno, aby se množila láska a poctivost mezi lidmi, aby člověk toho, čím nad zvířetem jest povýšen, náležitě si vážil....náboženství není na světě, jako by toho potřeboval Bůh, nýbrž proto, že toho lidé potřebují, zkrátka že jest a má býti ku prospěchu lidstva“.

Havlíček nebral nikdy svůj ateismus doslova. Jak jsme si již připomněli, v období své velké duchovní krize upravil Vyznání víry: „Věřím v Boha, Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země. Věřím, že o Něm nebudu nikdy nic jistého vědět, a věřím, že by to pošetilost byla přit se, kolik má vlastností. - Věřím v Krista, syna člověka, učitele našeho, jenž se počal z Marie Panny, pod Pontským Pilátem trpěl, ukřižován, umřel....sedí na pravici Boží věřím. Věřím v svatých obcování, v život věčný. Amen.“

T.G.Masaryk se zmiňuje ve své monografii o tom, že Havlíček znal Bibli, dokonce, že byl jejím denním čtenářem.

V Epištolách kutnohorských (1851) vysvětluje Havlíček své názory na náboženství. I když jsou v nich mnohá kritická slova, je to úplně jiný tón, nežli v připomenutých epigramech. Svým zaměřením jsou polemikou s panujícím církevním absolutismem. Sám o sobě se Havlíček domnívá, že je ve smyslu katolické církve kacířem, ale nebojí se toho. Naopak prohlašuje, že chce tvrdě bojovat proti dvojímu kacířství: proti nepoctivosti, kdy se lidé schovávají za Pána Boha a jiné ke svému prospěchu podvádějí a proti hlouposti, když se lidé takto podváděti dají. Takoví lidé nemohou být opravdu věřícími lidmi a jsou nanejvýš služebníky církevního

absolutismu.

Epištoly však obsahují i pozitivní plány pro budoucnost. Havlíček si uvědomoval, že systém kněží je velice cenný, a proto musí být v pozměněném poslání zachován jako systém pokrokových kněží - učitelů. O ničem nebyl Havlíček tak přesvědčen jako o nutnosti dát kněžím neodvislost od vlády. Jeho ideálem bylo, aby národ byl nábožensky jednotný, a přál si dokonce, aby reformami katolické církve se podařilo alespoň část evangeliků převést do ní zpět.

Náboženský život a snahy české reformace byly Havlíčkovi vcelku vzdáleny. Mluví ovšem o ní s nevšední úctou, vážností a láskou, především o Mistru Janu Husovi. V 10. listu svých Epištol o něm mj. píše: „Nám ale, kteří se snažíme o spravedlnost a svobodu jak duchovní, tak světskou, kteří chceme pravé, čisté a ušlechťující náboženství... záležitosti na tom musí, aby se lidu stran tohoto muže, kterého nám všichni vzdělání a již svobodní národové závidí, oči otevřely, aby náš národ v Janu Husovi poznal zase svého nejvěrnějšího přítele a otce, jenž svou láskou k národu a k pravdě největší lidskou cenou - svým životem zaplatil.“

J. L. Hromádka (1969) řadí Karla Havlíčka Borovského spolu s M. J. Husem, J. A. Komenským, F. Palackým a T. G. Masarykem k těm osobnostem českých dějin, které v nás žijí stylizovány pozdějšími generacemi, provázeny úctou a věrností ctitelů, či naopak bytostným odporem nepřátel. S každou a o každou z těchto osobností musíme sami zápasit, každá z nich musí být přetavena naším zápasem, tvořivým domyšlením a praktickým rozhodováním.

Dr. Jan Štěpán

Bílá hora 8.11.1620

Ohlédnutí se za jedním výročím

Když se čeští stavové, šlechta a měšťané, vzbouřili v roce 1618 proti snahám o protireformaci, jež se projevovala snahami o zatlačování kališníků, bratří i protestantů (ať již byli české či německé národnosti), a nakonec o rok později prohlásili nového krále Ferdinanda II. za sesazena, vznikl ozbrojený konflikt. Ten vedl k dlouhé, celkem 30 let trvající válce, jejíž ukončení mírem, uzavřeným v Múnsteru a Osnabrücku, vedl ke skoro tři sta let trvající nadvládě Habsburků nad Českým královstvím. Ti pak vládli ve věrném spojení s římskou církví, provádějice nemilosrdně a tvrdě rekatolizaci.

scéna z každodenního života v době třicetileté války - soldateska řadí ve vsi

Vzpouřa českých stavů se zpočátku zdánlivě dařila. Stavové zvolili i nového krále, falckého kurfiřta Friedricha. Stavovská vojska, která nejprve postoupila až k Vídní, ustupovala později nepříliš spořádaně do Čech. Ligistická (císařská a katolická) vojska je zatlačovala čím dále tím hlouběji do země, až se nakonec ocitla před Prahou.

Dne 8. listopadu 1620 pak byla svedena bitva - vlastně jedno z četných

vojenských střetnutí, jehož důsledky byly mimořádně tragické. Stavovské vojsko, složené z žoldnéřů (právě tak, jako vojsko císařovo a katolické ligy) bylo špatně vyzbrojeno a vystrojeno a navíc ještě bylo nedobře placeno. Bohužel bylo také nepříliš obezřetně vedeno a zatímco císařští byli vystaveni neustále vlivu katolického kněžstva a členů kazatelských řádů, tato péče nebyla u stavovského vojska tak soustavná, jak by bylo třeba.

Zvláštní strategickou „vymožeností“ bylo, že garda Friedricha Falckého byla na Bílé hoře, kde ke srážce obou vojsk došlo, umístěna tak, že se nemohla rozvinout k boji a byla snadno pobita v hrazeném místě okolo letohrádku Hvězda.

Porážka vojska českých stavů na Bílé hoře byla výsledkem toho, že celé povstání českých stavů bylo nedokonale připravené a to jak doma, tak i v zahraničí. V odboji proti Ferdinandovi II. nestáli stavové jednotně. Města spolu s nižší šlechtou měla nedobré zkušenosti se solidaritou vyšších stavů, kteří se ukázali již v 16. století jako nespolehliví spojenci. Právě tak nedokázalo stavovské vedení získat ani venkovské obyvatelstvo na svou stranu tím, že by zlepšilo výrazně jeho postavení, ač k tomu radil i vyslanec rakouských stavů Ignác Tschermembel.

Ostatně - lépe nebyla stavovská akce připravena ani mezinárodně. Spojenců bylo málo a navíc ještě byli vzdálení. Mnozí byli také nespolehliví. Dokonce i evangelická unie, sdružená kolem Falce (t.j. skupina spojených kalvínských říšských knížat) se smluvila s Maxmiliánem Bavorským, že nebude nijak intervenovat, až se vojsko, vedené Maxmiliánem Bavorským, vrhne v Čechách na české stavovské vojsko.

Bělohorskou porážkou byli postiženi samozřejmě všichni nekatolíci (t.j. čeští pod oběi způsobou přijímající, ať již to byli Češi nebo Němci), které po roce 1620

bělohorský vítěz nemilosrdně potlačoval. ...Vnějšími kulturními prostředky a vnitřní disciplinovaností chudší společnost našich zemí, již měřiti se bylo s mocným soupeřem, bojovala a podlehla konec koncův za zásadu mravního sebeurčení, tedy za princip svobody... To jest: na Bílé Hoře neuvítězila kultura vyšší. A jakkoli vysoko potom vznesly se kupole barokních kostelů a honosné fronty barokních paláců v pokatoličtění Praze, vítězný postoj jejich nemohl nikdy zaplašiti památku slz a krve, jimiž v létech hrůzy naplnil brutální vítěz znásilněnou zemi..." napsal před léty český historik Josef Pekař (věřící a praktikující římský katolík, který však měl rád svoji vlast).

PhDr. Vladimír Sakař, CSc.

Josef Václav Sládek Bílá Hora

Boj ztracen byl a na útěku řady,
- jen tři sta reků stojí u obory.
„Teď vzdejte se! Jsou zbytečné to vzdory!“
Tři sta jich o zeď opírá se zády.

Pluk před nimi, pluk za nimi, pluk všady,
- jen v dále modrají se české hory:
ty hnědé chaloupky! - ty bílé dvory! ...
a jeden nevzdal se z těch u ohrady.

Zahřměly pušky, - píky měly práci,
- nad nimi duby třesou se a klátí,
ob muže muž se mrtev u zdi kácí,
ob muže muž tu mrtev zůstal stát!
Král utek, chlap jen úpěl s hrudou svojí, -
vlast ztracena; - však ve svých mrtvých stojí!
(Ze sbírky znělek Na prahu ráje, 1883)

zprávy ze světové UF

moravian world mission conference 2001

Misijní konference

Spoolečně povolání k misii -

tak bych charakterizoval průběh světové misijní konference Unitas fratrum, která se sešla v Ochranově pod názvem „Přijď sem a pomoz nám“. Chci se s vámi podělit o několik postřehů, dojmů a myšlenek, které mě obohatily a povzbudily.

1. Misie je trvalým pověřením církve: Náš úkol, dosvědčovat Boží lásku v Kristu, který za svůj přijali již naši ochranovští předkové, trvá. Myslím, že

nežijeme v postmisijním čase, jak se někdy hovoří. Čas i prostor pro křesťanskou misii zůstává. Jistě se mnohé za poslední století změnilo - také podoba a způsoby misie - ale Ježíšovo „velké poslání“ zůstává trvalou výzvou pro církev, sbory i jednotlivce, ve všech zemích a na všech kontinentech.

Jednou z oblastí misie zůstávají skupiny lidí, kteří dosud neměli možnost slyšet evangelium. I když zazněla důležitá poznámka, že termín „nezasažené“ skupiny může být zavádějící (Zinzendorf zdůrazňoval, že misionáři vždy přicházejí na místa, kde dávno Duch svatý koná své dílo a lidi „zasahuje“), naši bratři a sestry slouží na místech, kde zní evangelium vůbec poprvé. Zprávy z Číny, Albánie, Indie nebo Nicaragui nás povzbuzovaly a zároveň zavazovaly k přimluvným

modlitbám. Modlitba je často to jediné, čím jim můžeme být nablízku.

Misie je ale právě tak důležitá v našem „křesťanském“ západním světě. *Misie před naším prahem, před našimi dveřmi*, tak znělo jedno z témat rozhovorů. Zvláště pro nás v České republice, kde se jen něco více nežli 30% obyvatel hlásí k církvi, je toto chápání misie důležité. Sama misie však vyžaduje sbory, které jsou duchovně obnovovány a otevřeny pro potřeby a hledání současných lidí. Sbory, které přijímají a připomínají si povolání k misii.

*delegát konference
bratr Gundars Ceipe z Litvy*

2. Misie je hledání a sdílení různých forem a přístupů. Už samo setkání zástupců celé světové Jednoty je prezentací mnoha jazyků, kultur a názorů. Právě tak představy o tom, co misie vlastně je, se v mnohém lišily. Důraz jedněch na verbální zvěst byl vyvažován důrazem druhých na nezištnou pomoc v oblasti sociální a vzdělávací. Připomenutí důležitosti moci a darů Ducha

svatého bylo vyváženo poukazem na pokoru a vzájemnou lásku, důraz na strukturu a organizaci misie byl doplněn svědectvím o zvláštním Božím vedení i lidském nasazení a entuziasmu. Zvěstovat - slovem i skutkem, různými prostředky a způsoby - Boží lásku ke stvoření a druhé k radosti z ní přizvat, to je misie, jak ji dnes společně rozumíme. Ve světě, kde se slova vyprazdňují a kde pravda ztrácí svoji transcendentní a závaznou povahu, je to úkol nelehký, ale o to důležitější.

3. Misie musí být tolerantní. Musí být nesena láskou a tolerancí k druhým lidem. Sama konference byla školou i společenstvím tolerance. V malých skupinkách (koinónia groups), biblických skupinách i pracovních výborech jsme se učili druhým naslouchat a rozumět, přijímat jejich argumenty a spoluprožívat životní osudy. Nejinak tomu je ve vztahu k lidem jimž chceme sloužit a které chceme oslovit. Misie ve svých dějinách byla nejednou podepřena mocí a konána v koloniálních zájmech. Jindy byla misie prosazována „západního“ životního stylu. Takovým tendencím se nevyhnula nakonec ani misie Jednoty bratrské. Misie musí být také dialogem. Při uznání a toleranci k názorům druhého nepopřít jedinečnost Božího zjevení v Kristu. Naše zvěstování musí být tolerantní, nikoli militantní.

4. Misie nesmí ztratit teologický základ. V pracovní skupině na téma obnova sborů jsem s povděkem tento důraz zaznamenal. Zvláště v karibské oblasti nebo v jižní Africe, kde církev trvale roste, si bratři a sestry uvědomují, že to nesmí být na úkor teologické bezbřehosti a opuštění bratrské teologie. Na mnoha místech pracuje Jednota v prostředí, kde rostou neoletniční sbory s prvky teologie prosperity, novokřtěnectví či duchovního autoritářství. Uchovat teologický základ

pokračování článku po příloze na s. 17

je více, nežli momentální expanzivní růst; trpělivá a tichá služba v posledku nese více ovoce nežli povrchní nadšení.

Kéž umíme spolu s našimi bratry a sestrami z celé Jednoty uchovat pro Krista zapálená srdce a dávat svá obdarování do služby pro jeho radostné poselství.

O. Halama

Sborům tří evropských provincií Jednoty bratrské

Milé sestry a bratři,

Od 25. do 28. června 2001, zároveň se světovou misijní konferencí, se nás v Ochranově sešlo 34 účastníků na evropské konferenci „Misie na našem prahu“. Byli pozváni zástupci všech evropských provincií. Žel, sbory české Jednoty bratrské na naši evropské konferenci zastoupeny nebyly.

Před vlastním sejitím navštívili delegáti Světové misijní konference 18 sborů ve Velké Británii a Severním Irsku, v České republice, Švýcarsku, Holandsku, Německu a Dánsku. Naše zkušenosti při týmových návštěvách a na samotné konferenci nás vedly, abychom se tématu misie věnovali intenzivněji. Znovu jsme si ověřili, že misie je podstatným rysem naší církve, kterého se nechceme vzdát. Proto se nám zdá nutné v našich sborech nově o misi uvažovat a zkoušet nové cesty, jak misii dělat.

Tato zpráva míří tímto směrem. Žádáme vás, abyste o tom hovořili ve vašich radách starších stejně jako v malých skupinách ve vašich sborech a s těmi členy, kteří se o to zajímají.

1. Co je misie na našem prahu?

Diskutovali jsme, co pro nás znamená misie a našli jsme několik způsobů, jak ji popsat.

* Na jedné straně je to záležitost šíření

evangelia těm, kteří jsou kolem nás, takže naše sbory zvou a otevírají se těm, kteří stojí vně, stejně jako našim vlastním členům.

* Na druhé straně, skrze své křesťanské životy, mohou členové našich sborů sdílet svou víru s ostatními, ať jsou to kolegové, s kterými pracujeme, nebo sousedé, s kterými žijeme.

* Konečně, misie je záležitost vyprávění lidem o Ježíši Kristu stejně jako přibližování našich dobrých zkušeností s vírou v něho.

Návrhy našim sborům

Proto jsme sestavili pro naše sbory následující návrhy. Vyšly ze zpráv našich sborů a z týmových návštěv a také z našich osobních zkušeností. Jsme přesvědčení, že vám také mohou pomoci vybrat z nich ty, které mohou být dobré pro vás.

* Měli bychom spolu mluvit o síle a příležitostech našich sborů, abychom je ocenili a stavěli na nich.

* Potřebujeme zvěstovat evangelium jednodušším a současnějším jazykem.

* Měli bychom zjišťovat, co mladí lidé chtějí a také je zapojit, aby se mohli podílet na naší práci a abychom byli schopni jim nabídnout kurzy pro vedoucí mládež.

* Potřebujeme prohloubit duchovní život našich sborů. Biblické a modlitební skupiny stejně jako modlitby za obnovu našich sborů mohou tomuto účelu posloužit.

* Naše sbory mohou nabídnout kurzy pro rozvoj víry (např. Kurzy Alfa) jak pro lidi z venku, tak i pro naše členy.

* Můžeme prověřovat náš celý církevní život, abychom viděli, zda jsme nevystavěli nepotřebné bariéry pro mládež a pro hledající.

* Můžeme otevřít naše zařízení, naše programy a naše skupiny pro lidi, kteří nepatří k církvi.

* Měli bychom vyhledávat a používat

dary, které jsou mezi námi, bez ohledu na věk nebo délku členství bratří a sester, kteří je používají.

* My, členové sborů, bychom měli využívat svůj čas a peníze pro misijní práci.

* Měli bychom se prostřednictvím vývěsek, oznámení, internetu aj. starat, aby o nás veřejnost věděla.

Tyto návrhy nejsou úplným seznamem. Spíše jsou zamýšleny k tomu, aby vás podnítily zkusit nějaké nové kroky. Přejeme vám mnoho dobrých zkušeností, obnovenou odvahu a požehnání od našeho Pána Ježíše Krista.

*Členové Evropské konference
„Misie na našem prahu“
a Světová misijní konference 2001
v Ochráně*

Předseda Rady Světové Jednoty br. A. Musomba ve svém dopise se zprávami vybízí, aby provincie pokračovaly v modlitbách za konflikt v české Jednotě bratrské a zároveň připojuje materiál, který vzešel z EKP.

Modlitba za lásku, pravdivost a bratrskou jednotu.

(Děle než deset let mnoho členů Jednoty bratrské z Evropské kontinentální provincie s velkým zájmem a úzkostí sledovalo vývoj u svých českých bratří a sester. Mnozí z nás mají osobní vztahy k osobám na obou stranách konfliktu. Ostatní byli seznámeni s tím, co se děje, když jako kazatelé a vedoucí církve navštívili české sbory. V r. 1998 byla naše provincie přímo zatažena do konfliktu, protože jsme byli požádáni o pomoc poraženými sbory „tradiční“ orientace. Až dosud žádné rady a dopisy, modlitby a plánování nebyly schopny obnovit jednotu a mnozí z nás zůstali s pocity bezmoci a hněvu.

Z tohoto důvodu vyzýváme všechny, kteří mají zájem, aby se účastnili pravi-

delných týdenních Modliteb za lásku, pravdivost a bratrskou jednotu. Tato modlitba může být použita o pátečních večerech na začátku víkendu nebo v jakýkoli jiný příhodný čas. Je navržena k užívání jak jednotlivci, tak skupinami. Ti, kteří tuto modlitbu používají, mohou připojit své současné zájmy mezi přímluvy. Ve skupinách mohou být pro změnu používány osobní prosby.

*Konference starších Evropské
kontinentální provincie,
(Herrnhut, květen 2001)*

Hospodine, Bože našich otců a matek a náš Bože!

Modlíme se k tobě, protože víme, že ty jsi milosrdný Otec a přeješ si, aby tvé děti žily v jednotě.

Vyznáváme: naše jednotu je porušena a my nevíme, jak můžeme obnovit naše společenství.

Odpusť nám, kde jsme přispěli k rozdělení a kde jsme zranili naše sestry a bratry - tvé děti - svými slovy a skutky.

Pane, pomoz nám, abychom neodmítali obnovu našich sborů, ale abychom zůstali otevření pro tvou proměňující moc v nás a mezi námi.

Pane, modlíme se k tobě za naše sestry a bratry v České provincii a za náš vztah k nim; modlíme se za lásku a pravdivost ve všech vztazích a setkáních.

Ukaž nám, kde jsme volání bojovat a kde jsme volání k snášenlivosti.

Pane, dej ať my všichni jsme vedeni tvou láskou, protože ty jsi láska.

Pomoz nám kdykoliv cítíme, že s námi bylo nespravedlivě nakládáno, aby naše jednání nebylo určováno nenávistí, ale láskou.

Čím bezmocnější se cítíme, tím více rozumíme, že pouze ty můžeš opatřit pomoc. Uč nás vkládat svou důvěru v tebe. Pomoz nám a každému, koho se konflikt týká, usilovat o pravdivost tak, aby předsudky, odsuzování a nepravda nad námi nemohly získat moc, ale aby

upřímnost a pravda mohly vítězit.

Pomoz nám, aby pravda vyšla najevo i tam, kde byla pokroucena a vymazána, ať v odpověď na zkušenost krivdy, nebo neúmyslně či záměrně.

Modlíme se k tobě: uť nás a všechny dotčené přijímat jeden druhého jako bratry a sestry, abychom mohli vidět jeden druhého jako tvé děti, které stále zůstávají hříšníky a potřebují tvé odpuštění.

Uť nás, aby tento bratrský duch mohl určovat náš způsob jednání s druhými.

Pane, prosíme, aby začarovaný kruh násilných kroků a nespravedlností mohl skončit.

Dej všem, kteří mají v našich církvích a sborech odpovědnost, pochopení a vůli, aby nezneužívali svou moc.

Pane, modlíme se také za jednotu víry, která nás spojuje dohromady, i když se naše názory a pohledy liší.

Uť nás a všechny, kterých se to týká, abychom byli spíše vedeni tvou vůlí než touhou uspět se svými vlastními zájmy a myšlenkami.

Pane, předkládáme před tebe všechny otevřené otázky a záležitosti, které nás stahují dolů.

Dej, aby všechny sbory mohly pokračovat ve slavení bohoslužeb bez překážek.

Dej moudrost, porozumění a schopnost k domluvě a k prosazování rozhodnutí, která byla učiněna těmi, kteří jsou Jednotou vysláni jako prostředníci.

Dej uzdravení, kdekoliv jsou hluboká zranění.

Pane, nepřestaneme před tebe předstupovat a prosit tě o pomoc. Ty jsi milosrdný Otec a neopustíš nikoho z nás. Ty máš moc pomoci, když my nejsme schopni poznat, co bychom měli dělat.

Tak prosíme: obnov naši důvěru v tebe. Amen.

5. setkání žen Jednoty bratrské

na téma

Získávat, co zůstává

se konalo od 16.-20. srpna 2001 v Montmirail ve francouzské části Švýcarska. Hlavní organizátorkou akce byla ses. Gudrun Schiewe z Nieského. Setkání se účastnilo na 70 žen z Německa, Estonska, Česka, Švýcarska, Švédska, Holandska, Anglie a Severního Irsku. V české delegaci byly H. Jalušková, E. Krupková, J. Nejmanová, J.

Pernerová, I. Slavková a M. Ulrichová. Zvlášť vzácným hostem byla ses. Kay Wardová z USA, která vedla biblické vzdělávání na základě výroku, který používal i Komen-

ský. „V podstatném jednotě, v nepodstatném svoboda, ale ve všech věcech láska“. Sestra Key se zhostila svého úkolu neobyčejně působivými metodami. Jisté je, že se jí podařilo plně aktivizovat všechny sestry nad oddíly bible, které dokládají, co musí být pro nás podstatné: slova o spasení a slova o věčném životě.

V bohatém programu se vyváženě střídaly zprávy z jednotlivých zemí a společný zpěv, který letos řídila temperamentní Surinamka ses. Conchita Landbrugová z Amsterdamu. Zatímco při setkání 1999 v Zeistu zůstávala nejoblíbenější píseň „Spoj nás v jedno, Pane“, v Montmirail zvítězila jihoafrická „Mashiti Amen“ (Zpívejte amen), doplňovaná americkou vyznavačskou písní „Zde jsem, Pane“.

Zprávy z různých zemí doplnil společný bazar, do něhož sestry přinesly výrobky a suvenýry, typické pro jejich

země. České účastnice nabídlly jablonickou bižutérii, železnobrodské sklo, vambereckou krajku a broušené polodrahokamy z Českého ráje.

Po nedělních bohoslužbách s kázáním ses. Jan Mullinové z Anglie jsme podnikly společný výlet lodí po Bielském jezeře na ostrov sv. Petra, na němž dlouhou dobu svého života strávil ve vlastním domě, a za nejkrásnější místo považoval, známý filosof, spisovatel a kritik společnosti své doby, Jean Jacques Rousseau.

Večer byl věnován vyhodnocení celé konference. Bylo vyjádřeno poděkování sestře G. Schiewe a jejímu týmu za organizaci, ses. K. Wardové za přínosné biblické práce a ses. Anne Schlimmové za skvělé překlady z němčiny do angličtiny a naopak, všem účastnicím za vytvoření skvělé atmosféry. S uspokojením byl přijat návrh britských sester, aby se 6. konference konala v Anglii v roce 2003 nebo 2004.

V pozdních večerních hodinách byla vysluhována Večeře Páně podle ochrannovského způsobu. Liturgem byla sestra Kay Wardová. Chléb a víno roznášely německá, estonská, surinamská a česká sestra.

Nemohu zakončit jinak než slovy Jacquelines Bauderové z Bethlehemu, kterými naši konferenci pozdravila: „Při vašem společném zamyšlení, modlitbě a obecenství na vás budou vzpomínat mnohé z vašich sester ve Spojených státech. Kéž čas, který spolu prožijete, vám přinese mnoho radosti a pokoje. Kéž nádherná duha Boží lásky se nad vámi rozklene a pevně vás spojí“.

Pán, který toto všechno dává, nám v Montmirail bohatě pozhnal.

Marie Ulrichová

Perličky z Montmirail

Z Boží milosti jsem se mohla účastnit tohoto setkání sester. Chci posbíranými střípky zážitků a dojmů přiblížit srdečnou atmosféru setkání.

Než jsme vyjely společně z Prahy do Bernu, bylo úmorné horko. Teploměr ukazoval ještě ve 20 hodin 28 stupňů a nás čekalo 12 hodin jízdy autobusem a vlakem. Po příjezdu jsme ihned „vpluly“ do první biblické hodiny a zapomněly na únavu. Měly jsme zpoždění, přesto jsme byly srdečně přivítány, dokonce s přáním k narozeninám sestře Jitce Pernerové, což mi až dojetím vehnalo slzy do očí. Program se skládal z modlitebních setkání před jídly, zpěvů, biblických vyučování, představování a zpráv, dále z bazaru, výletu a slavnostních shromáždění.

Biblické slovo na základě novozákonních textů přednášela biskupka Jednoty bratrské, sestra Kay Ward. Je to osobnost, která okamžitě zaujme. Její „okřídlená“ věta „It doesn't matter“ (na tom nezáleží) nám pomohla si uvědomit, že často lpíme na nedůležitých maličkostech. Zaujala nás svým entusiasmem, kterým dokázala nadchnout i ostatní a kde byla ona, ozýval se vždy smích. S vážností a pokorou se postavila na kazatelnu, vesele oblékla gumovou zástěru a umývala nádobí, v zástěře se odběhla vyfotografovat s ostatními...

Ještě se zmíním o síle příkladu. V rámci konference se konal bazar, jehož výtěžek slouží jako dobročinná sbírka. Ses. H. Jalušková z Rovenska přivezla krásně rozříznuté kameny z Českého ráje. Sestra Kay použila jeden z těchto kamenů, aby ukázala, že život křesťana nemá být zevně nápadný, ale uvnitř skrývat krásný poklad. Kameny byly prodány dojednoho...

*Jana Nejmanová
(zkráceno)*

Vyznamenání

Dne 26. června 2001 převzali bratři Albert Schönleber (nyní z Königsfeldu) a bratr Manfred Motel z Berlína na ministerstvu zahraničí v Praze z rukou ministra zahraničí a zástupce předsedy vlády České republiky cenu „Gratias agit 2001“ jako poděkování za práci podpůrného spolku „Česká vesnice v Berlíně - Neuköllnu“. Tato cena se propůjčuje od roku 1997 osobám a organizacím, které se zasloužily o jméno České republiky v zahraničí.

Herrnhuter Bote, září 2001

náš seniorát

Shromáždění na Kalichu 2001

„Kdo bude příště mluvit na Kalichu? Letos jste dali latku hodně vysoko. Bude těžké překonat ten letošní...“

„To byl jeden z nejlepších Kalichů...“

Podobně příjemné ohlasy se ozývaly po letošním Husově dni na Kalichu u Besedic v pátek 6. července. Zasloužili se o to kázáním ThDr. J. Halama ml. a koncertem pro Mistra Jana Alfred Strejček a Štěpán Rak.

Již vloni jsme usilovali pozvat recitátora Alfreda Strejčka a vynikajícího kytaristu Štěpána Raka, aby na Kalichu předvedli svůj nový pořad o Janu Husovi. Nebylo to možné, protože Š. Rak na tu dobu dostal pozvání do Japonska. Letos naše pozvání přijali, ale po pátek, sváteční Husův den. Přijali jsme tento termín a porušili tradici nedělních shromáždění. To ovšem znamenalo, že nemohli přijet trubači z německých sborů - nemají den volna jako my.

ThDr. Jindřich Halama pro své kázání zvolil text starých bratří z Jednoty

bratrské, kterým vzpomínali mučednickou smrt Husovu: „Hle, posílám vám proroky a učitele moudrosti i zákoníky; a vy je budete zabíjet a křížovat, budete je bičovat ve svých synagogách a pronásledovat z místa na místo, aby na vás padla všechna krev prolitá na zemi, od krve spravedlivého Ábela až po krev Zachariáše, syna Barachiášova, kterého jste zabili mezi chrámem a oltářem. Amen, pravím vám, to vše padne na toto pokolení.“ Mt 23,34-36.

Toto slovo vždy chtivě přijímali ti, kdo byli pronásledováni, posilovali se jím do nepříznivé světa s vědomím, že Bůh je na jejich straně a „běda“ utiskovatelnům! Je však třeba dnes poslouchat toto varování i z pozice možných pachatelů. Je třeba dát pozor, abychom se nedostali na stranu pronásledovatelů - je pokušení mít pravdu, prosazovat pravdu, vnucovat pravdu a postavit se do role samozvaných - Bohem neposlaných - proroků. A je dobré si položit otázky: Nebyli jsme zticha, když se dělo bezpráví? Bránili jsme pravdu? Zastali se pronásledovaných? Vyvraceli lži? Vždy a všude? Když jsme to nedělali, splnili jsme slovo evangelia: aby na vás padla krev prolitá na zemi...

Všichni, kdo znali velmi úspěšný komponovaný pořad Vivat Comenius Alfreda Strejčka a Štěpána Raka (zazněl také na Kalichu na podzim 1992) k 400.výročí narození J. A. Komenského, napjatě očekávali ohlášený Koncert pro Mistra Jana. Autoři mu dali podtitul: „pokus o vytvoření netradičního portréту člověka, hledajícího pravdu a naplnění slov Kristových“. Je to pásmo citací z Bible, ze spisů Husových, Johna Viclifa, Petra z Mladenovic a Jana Karafiáta, které uspořádal A.Strejček. Hudbu k tomuto výběru zkomponoval Š.Rak. Oba umělci své dílo mistrně předvedli a neobyčejně zaujali všechny posluchače. A.Strejček svým podmanivým hlasem a hrou na flétny, Š.Rak expresivní hrou na

kytaru. Krásným hlasem prociťeně přednesené slovo má neobyčejný účinek, upoutává k soustředěné pozornosti, otevírá mysl i srdce k přemýšlení nad textem. A když je takové slovo doprovázené či střídané příhodnou hudbou - pak zažíváte sugestivní atmosféru oživlého poselství dávných věků! Sledovali jsme Husův zápas o poznání evangelia před nepřátelským koncilem, podmaňovala nás jeho statečná víra, pokora před Kristem zavazující k věrnosti i za cenu vlastní smrti.

Jsmo vděční Pánu Bohu, že těmto umělcům dal takové obdarování oslovit mnohé posluchače. A milým hostům jsme vděční, že přijeli mezi nás. Těší nás, že, podle jejich vyjádření, to byl i pro ně mimořádný zážitek účinkovat v takovém prostředí.

Bylo příjemné pozorovat, jak mnozí asi ze tří set účastníků shromáždění přicházeli milým účinkujícím hostům poděkovat a stisknout ruku...

Alfred Strejček byl členem pražských divadel a široce působí v televizi, rozhlase i filmu. Jeho doménou jsou však recitace a umělecký přednes. Je nositelem nejvyšší čs.ceny za recitaci. Podílel se na nahrávce několika desítek gramofonových desek. Od r. 1988 spolu se Štěpánem Rakem hledá nové výrazové možnosti uplatnění hudebně-literárních projektů na koncertních pódích.

Štěpán Rak je docentem AMU v Praze, patří k absolutní světové špičce vynikajících koncertních kytaristů, skladatelů a pedagogů. Jako kytarový pedagog působil pět let na Konzervatoři v Jyväskylä ve Finsku. Jeho skladby na kytaru se hrají po celém světě; nahrává desky, koncertuje po celém světě, pořádá mistrovské kurzy v Kanadě, USA a v celé Evropě.

J. Polma

Další setkání v Kořenově

*Jak rozkošné a milé,
když bratři s druhem druh
jsou svorní při svém díle
a v srdcích jeden duch...*

Nepamatuji se, zda také tato píseň zazněla letos mezi mnoha jinými při dalším setkání bývalých mládežníků „Polubňáků“ první srpnovou nedělí (5.8.2001) v kostelíčku v Kořenově.

Je rozkošné a milé, když lidé touží být spolu a tuto touhu uskutečňují. Je krásné, když mají společné hezké vzpomínky na kus svého života, vzpomínky tak milé, že i po mnoha letech je svolávají dohromady, aby opět na chvíli byli spolu. Je krásné, když je to společné hledání Boží blízkosti, které je spojuje. Tato několikaletá tradice srpnových nedělí v Kořenově napovídá, jak velkým požehnáním byl „Polubň“ pro mladé lidi z Jednoty bratrské. Jak pevným poutem je Kristova láska.

Letošní setkání opět připravil výbor Společnosti pro uchování a rozvíjení dějinného odkazu Jednoty bratrské. Setkání začalo bohoslužebným shromážděním, při němž kázal Daniel Vacovský z Potštejna. Čtením oddílu 1.Sam 17, 37-50 připomenul Davidovo spoléhání na Hospodina. (David se v důvěře v Hospodina odhodlal postavit se Pelištejci Goliášovi. Když byl oblečen do královského válečného oděni Saulova, řekl: „Nejsem na to zvyklý“ - jakoby řekl: nejsem zvyklý spoléhat sám na sebe, ale jedině na Hospodina. Proto se nepříteli postavil „ve jménu Hospodina zástup“...) Ke spoléhání na Boží moc a ochranu ukazovalo i kázání, jehož základem byly texty Ž 28 (žalmista vyznává v pevné jistotě: „Hospodin je síla má a štít můj, v něm jest složilo naděje srdce mé, a dána mi pomoc...“ v.7) a Přísloví 18,10: „Pevná věž je Hospodino-

vo jméno, k němu se uteče spravedlivý jak do hradu.“ Stále se potřebujeme učit spoléhání na Boží ochranu, abychom mohli být nebeským Otcem posilováni a mohli čerpat sílu do všelijakých nesnadných zápasů a moudrost pro rozhodování.

Hosty setkání byli manželé Motlovi z Berlína-Rixdorfu. Bratr Manfred nám promítl sérii diapositivů z České vesnice uprostřed velkoměsta a přiblížil nám duchovní obraz tohoto místa útočištného pro české exulanty 18.stol. i jak se toto místo vyvíjelo až do současnosti.

V polední přestávce a při obědě byl čas a prostor pro rozhovory, vzpomínání i písně.

Pro odpolední program připravil bratr K. Pliva sestřih videozáznamů z různých akcí posledních let našeho distriktu-seniorátů.

Doufáme, že příští rok se sejdem zase.

J.P.

Blahopřejeme Miroslavu Matoušovi

Svěží, usměvavý, s dalšími tvůrčími plány se dožívá 28. října osmdesáti let básník mezi kazateli Miroslav Matouš.

Když se ohlíží za svým životem, sám říká, že to byl život „dobrodružný“. To jak ho okolnosti a politické klima postrkovaly z místa na místo. Přitom však dodává: „V životě jsem se nejednou přesvědčil, že není náhod a lidské cesty jsou podivuhodně řízeny.“

Už jako chlapec - syn učitele, měnil několikrát své bydliště podle toho, jak byl otec překládán na různé školy. Posledním místem putování s rodinou byl Jičín, kde Miroslav maturoval na reálném gymnáziu v r.1940. Následoval rok studia na ústavu moderních řečí v Praze, když se vynořilo nebezpečí totálního nasazení do Torgau, od kterého Miroslava uchránil přítel medik ze

„zdravotních“ důvodů. Stal se kočím v zemědělství a asi rok pracoval v kanceláři Svazu zemědělství a lesnictví v Jičíně. Pak přišlo přece jen totální nasazení, ale jen do bývalého cukrovaru ve Skřivanech, předělávaného neúspěšně na pobočku zbrojovky Sellier Bellot.

Zdálo by se, že počáteční potíže rozletu života skončily spolu s válkou. Otevřela se možnost studia: Filozofická fakulta Karlovy univerzity v Praze, obory filozofie, čeština a srovnávací věda náboženská. Ovšem duchovní zaměření studenta Miroslava a odmítnutí disertační práce „T.G.Masaryk a náboženský dnešek“ způsobilo konec studia v r.1948. (To již byl dva roky ženat, od prosince 1946, s Jarmilou Gabrielovou, s níž se znal od r.1942. Z jejich lásky vyrostli dva synové, jejich láska je provází až do šedin. Pokud možno všude oba spolu, oba usměvaví...Kěž jim jejich štěstí Pán Bůh rozmnožuje ještě léta...!)

V roce 1949 se M.Matouš seznámil a sblížil s výraznou osobností - Přemyslem Pittrem. S manželkou docházel do Miličova domu (jako jeho spolupracovníci) až do Pittrova útěku na Západ před nebezpečím deportace do jáchymovských uranových dolů.

Počátkem r.1949 bylo M.Matoušovi nabídnuto povolání učitele náboženství a redaktora dětské přílohy Českého zápasu v Církvi československé. Dětskou přílohu řídil jen rok pro politickou nepřizpůsobivost. V roce 1952 mu bylo touto církví nabídnuto místo kazatele. Své filozofické vzdělání tedy rozšířil i o vzdělání teologické. V r.1957 byl vysvěcen na kněze a stal se farářem v Praze na Žižkově. Velmi brzy však přišel opět zlom: 5.prosince 1958 byl zbaven státního souhlasu k vykonávání duchovenské služby.

Následovalo téměř deset let střídání dělnických profesí. Když se v r.1967 „pohnuly politické ledy“, zažádal M.Matouš o znovupřijetí do duchovenské

služby. Stalo se, ale jinak, než očekával. Neodpověděla „jeho“ církev, ale povolání za kazatele mu nabídla Jednota bratrská. Od dubna 1968 byl kazatelem v Dobřívě skoro dvacet let. Neodstěhoval se však do Dobříva, dojížděl sem z Prahy. Bylo to dost náročné a někdy vyčerpávající. Je hořkou ironií, že jeho nástupce v kazatelské službě stačil před svým odchodem z církevních služeb proměnit duchovní směřování sboru natolik, že na uprázdněném místě nebylo žádoucí, aby příležitostně zastupoval a vypomáhal bratr Matouš jako emeritní kazatel!

Během kazatelské služby bratr M. Matouš v Jednotě bratrské přijímal i úkoly celocírkevní. Úzce spolupracoval na vydávání časopisu Jednota bratrská, byl v komisi pro přípravu nového zpěvníku, po mnoho let pracuje na převodu Hesel Jednoty bratrské z němčiny do češtiny.

*Ve smyslovém rozhraní
naslouchej tise tomu,
jehož moudrost přesahuje
možnosti pera i strun.*

Toto čtyřverší z básnické sbírky Světlo a stíny strun, 1997, asi velmi dobře napovídá, jak se bratr Matouš stal křesťanským básníkem. Umí se dívat a vnímat dění i vztahy, neuniknou mu detaily, postihne celek. S mimořádnými vyjadřovacími schopnostmi tvoří kratičké úvahy a básnická čtyřverší. Všechno vnímané dovede ve zvláštním obdarování uvést do vztahu k Božímu řádu (proto jeho sbírky čtyřverší obsahují i biblické citace), jak sděluje jeho čtyřverší v Úniku z Babylonu, 2000:

*Posláním umění není
přetvářet skutečnost,
nýbrž objevovat průzory
do její podstaty.*

To je touha bratra Matouše, napomoci druhým lidem i básnickou moudrostí a stylem přiblížit se k Bohu. *Nepromyslet se k Bohu znamená zůstat posléze stát*

*před zavřenou branou
kterou nelze rozrazit.
(Únik z Babylonu)*

Přejeme bratru Matoušovi, aby Pán Bůh chránil jeho život a životy jeho blízkých, aby naplňoval jeho dny svým požehnáním a svou přízní v darech časných i věčných. Ať mu přidává moudrost a slovo pro druhé, ať mu tuto službu svěřuje ještě po dlouhá léta...

J. Polma

Tvorba M. Matouše:

Tři dětská lepopela před r.1958

Svícen, sbírka básní volným veršem

Být bližním světu, 1988, sbírka úvah a příběhů

Noc na horách, básnická sbírka z let 1949-1952

básnická sbírka z let 1957-1960, 1990

Světlo všedním dům, 1990, sbírka úvah a příběhů

Cherubský poutník, překlad Angela Šilesia, 1981, 1984, 1993

Uhel a křída, 1995, sbírka básní

Světlo a stíny strun, 1997, sbírka básní

Adolf Ulrich v uniformě a v taláru, 1999

Únik z Babylonu, 2000, básnická sbírka

Zvláštní člověk Přemysl Pitter, 2001

Odkud vyvěrá zřídlo, 2001, básnická sbírka

Rozhovor s bratrem Karlem - Eugenem Langerfeldem,

*kteřý vypomáhá v Ochranovském
sboru v Jablonci nad Nisou.*

*Od kdy se datuje tvůj zvláštní zájem o
Čechy a jak ses začal učit česky?*

Na začátku šedesátých let došlo k setkávání církevní mládeže (která tenkrát ještě ovládala ruštinu!) a začali jsme cestovat autostopem po Československu. Jako student bohosloví v

Naumburgu jsem byl na cestě k církevnímu tlumočnicku pro ruštinu, když jsem projevil docentce církevní slovanštiny a staroruštiny svůj zájem o češtinu. Koupili jsme si učebnice češtiny, položili je před sebe na pravou stranu, vlevo měli staroslověňštinu a z obou stran jsme se pokusili rozumět staročeským textům uprostřed jako „Hospodine pomiluj ny“ anebo „Svatý Václave, vévodo české země“.

Jak jsi po celá ta desetiletí s Čechy udržoval kontakty?

Spolu se snoubenkou Eliškou, pozdější manželkou, a pak ještě i jako mladá rodina, jsme hodně cestovali po Československu, navštěvovali jsme sbory české Jednoty bratrské a našli jsme přátele na mnohých místech. Odebíral jsem časopisy - různé církevní, satirické a propagující socialismus s lidskou tváří - a začal jsem číst články a knihy, převážně od Komenského nebo o Komenském.

Mohl bys povědět, proč si byli východní Němci a Češi v těch uplynulých deseti-

letích tak blízci?

Uvedu jen základní zkušenost: Češi a Východoněmci, když si vzájemně vyprávěli společensko-kritické vtipy, potřebovali nanejvýš jazykový překlad; naproti tomu Západoněmci rozuměli vtipu teprve až po výkladu okolností.

Zajímalo by nás, co si myslíš o vztahu Čechů k cizincům.

Dozvěděl jsem se vzrušující zázitky Čechů s Němci za války, sám jsem ale nikdy nebyl jako Němec odmítnut. O někdejších zkušenostech pražského sboru s Rómy jsem tenkrát jenom slyšel, ale společenství s Rómy ve sboru v Hejnicích jsem mohl sám prožít a líbilo se mi tam.

Máš za sebou již několik měsíců aktivní služby v českém sboru a můžeš tedy trochu hodnotit. Co se ti ve tvém sboru líbí?

Cením si ve sboru v Jablonci, jak se pravidelně shromažďuje jádro členů, jak se sestry a bratři vzájemně pozdravují a ptají se, jak se daří druhým. Proto je doba

Otevření sboru v Turnově

S velikou vděčností a radostí vás zveme na slavnostní otevření starého sboru Jednoty bratrské v Turnově. Připravili jsme je na sobotu a neděli 20. a 21. října.

Sobota:

14:30 Slavnostní otevření proslavy iniciátorů a podporovatelů projektu

15:00 prohlídka objektu a výstavy

16:00 Aktuální odkaz „Bratrství“ pro 3. tisíciletí - přednáška P. Smetany synodního seniora Českobratrské církve evangelické

diskuse

19:00 Koncert - Suita pro flétnu a jazzové klavírní trio od Clouda Bollinga

Neděle:

9:00 Bohoslužby s kázáním A. Schönlebera

Svatá Večeře Páně

13:30 Slavnostní odpoledne za účasti hostů z Ochránovské Jednoty bratrské české i zahraniční ekumény a veřejnosti

Všechny vás srdečně zve Staršovstvo Ochránovského sboru v Turnově

rozhovorů po shromáždění delší a intenzivnější než při tzv. „Kirchenkaffee“ v Niesky. Podíl členů při modlitbách ve shromáždění, doprovod písní harmoni- em anebo kytarou, pravidelné přinášení květin do modlitebny a trpělivost sboru s mými jazykovými nedostatky - za to všecko jsem velice vděčný všem, a zvlášť Halamovým za všelijakou podporu.

Co považuješ za podstatné ve své službě právě v Jablonci?

Dávat najevo svou solidaritu všem jeho členům v jejich nelehké situaci / lépe poznávat, jak sestry a bratři žijí ve sboru a doma / poznat ostatní církve ve městě a navázat spojení / poznat nové lidi, kteří ještě nejsou členy církve.

Jednota bratrská má za sebou dlouhou a bohatou historii. Na co bychom měli v současnosti navazovat, abychom oslovili své okolí?

Myslím, že bychom se měli daleko více soustředit na diakonskou službu i na pastorační péči mezi necírkevní veřejností.

Co ze svého poslání bychom jako církev měli brát vážněji?

Především misií před svými vlastními vraty. A zatím jsem ještě nezjistil, zdali církve hrají nějakou roli při řešení komunálních problémů v místech, kde působí.

Narůstá rozdílnost mezi provinciemi a sbory Jednoty bratrské - co můžeme dělat pro zachování jednotné Jednoty?

Důležité je vzájemně se navštěvovat a poznávat se / intenzivně se ptát jeden

druhého na jeho radosti i starosti / psát anglicky na internetu o věcech, které mohou zajímat i ty prostorově vzdálené sestry a bratry.

Pověz nám, kde pracuje tvá manželka a v čem tě její služba inspiruje ve tvé práci. Moje manželka pracuje v oblasti pasto- rační péče v nemocnici Jednoty bratrské, což zahrnuje poradenství pro zaměst- nance a dobrovolné pracovníky, zvláště v případech konfliktních situací. Musím povědět, že má žena je mi vzorem pro to, jak citlivě vnímat vnější i vnitřní situaci člověka, obzvláště tehdy, když jsou okolnosti jeho života opravdu tísňivé.

Apoštol Jan psal 7 konkrétním křesťan- ským sborům varování i zaslíbení. Co si myslíš, že by asi tak psal v současnosti Ochranským sborům?

„Zůstaňte věrní a vyproste si od Pána, abyste poznali kudy máte ve svém dalším životě vést ty nejnnutnější kroky, a také odvahy těmi kroky jít.“

Milému bratru Langerfeldovi děkujeme za odpovědi.

Zpráva o táboře v Jesenném 2001

O letošních prázdninách, od 27. července do 4. srpna, se už potřetí uskutečnil dětský tábor Ochranské Jednoty bratrské. Tábořiště Babeta u vesnice Jesenný se tentokrát pro 31 dětí a 12 dospělých proměnilo v ležení kmenů Izraele, z něž se prozkoumávala a obsazovala zaslíbená země. Panovalo počasí, za něž by se ani v Palestině nemuseli stydět, na místním koupališti jsme byli ku spatření prakticky denně. Navíc se v ležení skvěle vařilo, co více si přáti.

Putovali jsme od Eufratu k Jordánu, čtyři kmeny si zvolily jména Efrajim,

SRAZ mládeže Ochranského seniorátu

16. - 18. 11 2001

Turnov, bratrský sbor
začátek v pátek v 18.15 hod.
kontakt: P. Hejzlar 02/ 51553069

Dan, Juda a Neftalí. Aby děti náležitě pochopily svou novou identitu a minulost, začali jsme od píky, tedy od Abrahama, kmeny podnikly i dobrodružnou výpravu do hvozdů v okolí tábora, kde po překonání vod, bažin i jiných nástrah objevily stělu faraóna Merenptaha, nejstarší archeologickou památku dokládající existenci lidu jménem Izrael. Za plnění úkolů kmeny dostávaly šekely a drachmy, za něž se dala nakupovat písmena hebrejské abecedy potřebná k vyluštění starobylých nápisů a textů. Takovým textem byla i výzva Izraeli, aby miloval jediného Boha celou duší, celým srdcem, ze vši síly. Jako si měl Izrael připomínat toto přikázání začínající slovy: Slyš Izraeli, nosit jej na ruce a mezi očima, tak si měly i kmeny v Jesenném vyrobit starověký oděv z přivezené látky a k němu pásek či čelenku s hebrejským nápisem יהוה אחד, šemá jisrael, slyš Izraeli. Takto vymóděni vyrazili naši Izraelité na průzkum zaslíbené země. Dostali za úkol přinést ukázky místních plodin, byliny, houby, ovoce, vzorky stravy místních obyvatel a nadto si všimnat zvláštností zaslíbené země. Domorodé obyvatelstvo se ukázalo štědrým. Naši zvědové přinesli pečivo, koláče, vánočku a dokonce i velikou láhev plnou křížal. Kmeny pak slavně přešly Jordán suchou nohou, bojovaly o území, při celodenním výletu navštívily některé pozoruhodnosti zaslíbené země, partyzánskou zemljanku či hrad Navárov, svaly tužily při olympiádě, vědomosti načerpaly vyslechnutím přednášky o ekologii či zhlédnutím místního způsobu sklizně. Velký úspěch sklídl kulturní večer, spatřili a vyslechli jsme argentinsko-venezuelskou telenovelu o Červené Karkulině a vlku vegetariánovi, tragický příběh Sněhurky a sedmi trapaslíků, dramatizaci Cimrmanovy básně Maralik, písně skupiny Čechomor a Ondřeje Halamy, z jehož autorské dílny vzešla i letošní táborová píseň, již

otiskujeme:

*Na cestě tam do země zaslíbený
nejdeš sám, jdou s tebou další kmeny
Juda, Dan a Neftalí,
taky ti další z Efrajim.
Jsme si jisti, že tam dojdeme,
i když místy z cesty sejdeme,
vlastně jsme už tak trochu tam,
protože tak dobře spolu je nám.*

*1. Slunce už zapadá za les,
já sotva klopýtám.
Ještě projdem ten prales
a snad už budem tam.
Muži, ženy děti stáda,
jedna velká rodina,
slunce nám bje záda,
ten ráj diwně začíná.*

*2. Ráno mě píšťalka budí,
když chce se mi ještě spát,
do nohou rosa studí,
já bych snad z toho pad.
Všechny nás ženou lesem
a taky se musíme mýt,
pořád mě volaj kde jsem.
Dejte mi na chvíli klid.*

*3. Jizera prj Eufrat byla
a posed je asyrská věž.
Z pískovce šutr je stěla
a v hadrech mě vyženou: Běž.
Ty egyptský sfingy a fresky
mi nejdou do hlavy,
ještě že jím knedlík český
a zeli z Moravy.*

Závěrem můžeme povědět, že se tábor opět, už potřetí, vydařil. Potřetí, to už je základ tradice, která v naprosto krajním případě může vypadat i tak, že se začne jezdit v devíti letech jako dítě, pokračuje se od patnácti jako vedoucí - praktikant, od osmnácti jako vedoucí - profesionál (nebo kuchařka), od čtvrté dekády až dokud síly stačí třeba jako hlavní vedoucí, a pak se už až do konce života nostalgicky vzpomíná. Dá-li Pán Bůh,

může i práce s dětmi v našem seniorátu nabyt podoby takové tradice, tradice, která otevírá budoucnost. Dejž nám to, o milý Pane Bože!

Dáša Oupická

informace

Kniha „T. G. Masaryk ve třech stoletích“

za sníženou cenu (subskripce)

Kostnická jednota vydá koncem října 2001 ve spolupráci s Nadačním fondem Věry Třebické-Hřivnáčové a Nadačním fondem Přemysla Pittra a Olgy Fierzové tuto knihu Josefa Smolíka a Jana Štěpána. Pojednává o náboženských názorech prvního československého prezidenta a jeho víře v Boha.

Rozsáhlá publikace (asi 480 stran) bude obsahovat rozbor naznačené problematiky a 150 ukázek z knih, studií a článků českých a několika slovenských autorů, publikovaných v rozmezí 120 roků. Součástí knihy je soupis 1400 prací, většinou článků, otištěných od konce 19. století v časopisech 10 českých křesťanských církví a 3 společností (YMCA, Armáda spásy, KJ), věnovaných TGM a jeho náboženským názorům.

Cena knihy bude asi 300,- Kč. Kostnická jednota vypisuje proto subskripci, aby naši přihlášení čtenáři, ale i sbory a další instituce si mohli objednat knihu za sníženou cenu, asi za 200,- Kč.

Objednejte si tuto knihu i jako vhodný vánoční dárek. Přihlášky zasílejte na adresu:

Kostnická jednota, Ječná 19, 120 00 Praha 2.

Uzávěrka přihlášek je 29. října 2001. Vzhledem k drahému poštovnému a balnému nebudeme knihy rozesílat poštou, ale přihlášeným bude umožněno

osobní převzetí knih za sníženou cenu v jednotlivých regionech. Bližší podrobnosti o místech vyzvednutí knih sdělíme podle počtu přihlášených z jednotlivých regionů po uzávěrcе přihlášek.

Nová poštovní známka

J. A. Komenského

Možná jste letos na dopise po 14. březnu dostali novou známku v hodnotě 9 Kč s portrétem J. A. Komenského. To byl den prvního vydání. Autorem portrétu je Oldřich Kulháněk, rytinu provedl Miloš Ondráček. S jinou tváří Komenského od O.Kulhánka se setkáváme dosti často - to když sáhneme do své peněženky a vyndáme bankovku v hodnotě 200 Kč.

Touto poštovní známkou začíná zajímavá emise „Češi Evropě“. Je tištěna

na padesátikusových tiskových listech rotačním ocelotiskem v kombinaci s dvoubarevným hlubotiskem. Její katalogové číslo je 0284.

Obálka prvního dne vydání (FDC) má na levé straně kresbu tří knih, na stránku horní otevřené knihy píše písařský brk iniciály Komenského: JAC. Obálka prvního dne vydání, stejně jako nálepní list má známku přetištěnou příležitostným razítkem: PRAHA 14.3. 2001. Uprostřed razítka je však záhada: luterská růže. Netuším proč. Nejpříhodnější by přece byl pro biskupa Jednoty

bratrské znak Beránka. Nebo by se nabízely nejméně dvě další možnosti v přímém vztahu ke Komenskému: jeho pečeť s iniciálami JACM nebo Komenským často používané obrazové heslo Omnia sponte fluant, absit violentia rebus. Pečeť Komenského již vyšla na obálce prvního dne 28.3.1957 k sérii tři známek k výročí Opera didactica omnia, obrazové heslo Komenského na aršíku ke známce 10 Kčs z roku 1992.

Nová známka je v pořadí osmým vyobrazením J. A. Komenského na našich domácích známkách. Na známkách zahraničních je Komenský také 8x.

J. Polma

Veritas

Tradiční seminář pro učitele a zájemce o dějepis, češtinu a občanskou nauku, pořádaný historickou společností Veritas, se bude konat opět v Pardubicích, a to v sobotu dne 10. listopadu 2001 v 10 hodin. Tentokrát proběhne v sálku ve dvoře Husova sboru s vchodem z Jiráskovy ulice č. 1270, tedy proti lázním na Olšinkách. Je z nádraží dosažitelný autobusem č. 8 (5 stanic). Přednášku na téma „Československé legie“ prosloví Dr. Zlata Fořtová z Prahy, pracovnice Legionářského muzea. Všechny zájemce srdečně zve výbor společnosti.

společnost a my

Poslední měsíce připravily i nejednoho z našich spoluobčanů o chuť k jídlu, alespoň co se hovězího masa týče. Objevila se - arci za velmi vydatné spolupráce médií - úzkost z nákazy. Především nemoc BSE (nemoc „šílených“ krav), ale pak se staly hrozbou i kulhavka a slintavka. V globalizovaném světě, v němž se z jedné země do druhé pohybují tuny krmných směsí, kde se stěhují různá plemena z místa na místo, kdy se potraviny nové výrobky z jedné oblasti konzumují i v těch nejvzdálenějších koutech světa, tam se taková záležitost stává se obecně ohrožující epidemií. Jistě to pro nás, konzumenty, není nedůležité... Dnes vám však nabízíme pohled z druhé strany - pohled manželky farmáře, kteří na svém hospodářství prožili „upád morové rány“.

Kulhavka a slintavka: 2001

Začali jsme chápat, jak se cítili ve středověku, když se začala šířit morová rána. Ostatně, tentokrát to byla zvířata

a naštěstí ne lidé, ale byl tu hrozný pocit, že něco je venku, že - navzdory technologii a epidemiologii 21. století - my ve skutečnosti neznáme ten strašný úděl, který je s tím spojen.

Každodenně jsme obnovovali naši dezinfekci, zůstávali doma, zabednili jsme lhně, připraveni neopustit celé léto ovce, které nám někteří svěřili a modlili se, aby to nepřišlo blíž.

Ale ono to přišlo.

Propuknutí bylo potvrzeno v blízkém Bellerby. Všechno muselo jít pryč. Začali jsme pociťovat skutečný strach.

V neděli 8. dubna jsme vstali jako obvykle - David v 6 hodin aby podojil stádo, já v 7. 30 abych nakrmila slepice a telata - ten týden jsme měli 5 nových friských telat - a psy. Byla to obvyklá neděle. David šel za svou prací stejně jak to dělal 365 dní v roce za posledních 44 let.

Oběd je vždycky přesně ve 12. 30. Farmáři rádi dodržují zaběhaný pořádek. Já vím, že je čas oběda, on ví, že je čas oběda, čas, kdy se setkáme, jíme naše

jídlo a hodinku si pohovoříme.

Tentokrát to mělo být jiné. Ve 12 hodin vešel David do dveří kuchyně. Z jeho tváře jsem poznala, že něco je špatně. „Dostali jsme to“ bylo jediné, co pověděl. Byl dole na pastvě, aby nakrmil ovce a viděl, že jedna stojí stranou a nepřišla ke krmení - což je vždycky špatné znamení. Přešel k ní a podíval se do její tlamy, uviděl obávané puchýře a už věděl.

Rozhodli jsme se najíst dříve než cokoliv budeme dělat - sedli jsme si, abychom jedli, ale nemohli jsme. V čase nedělního oběda, ve 12. 30 jsem zavolala na ministerstvo do Leedsu. Kola se dala do pohybu. Od té vteřiny všechno řízení bylo vzato z našich rukou. Mohli jsme si sednout v obýváku a pozorovat rozprostřenou zápletku bez zvednutí ruky, abychom pomohli.

Ve 2.35 bylo potvrzeno propuknutí nákazy a mobilní telefony to převzaly. Na bráně byly umístěny obrovské nápisy. Veterinář se usídlil v naší kuchyni se svým telefonem na uchu, jak se do akce zhoupnul postup ve stavu ohrožení. Bylo to hlučné, bylo to neuvěřitelně rušné. Přijely obrovské stroje. Muži v ochranných oděvech chodili po naší příjezdové cestě nahoru a dolů jako lidé z jiné planety. Bylo to jak sledování sci-fi filmu v televizi.

Ve 3.15 přijel odhadce a obešel s Davidem všechny ovce (109 kusů) a všechnen náš dobytek (67 kusů). Byly domluveny ceny.

Ve 4 odpoledne dorazil tým, který měl porážet zvířata. Přijel s nimi farmář, u něhož propukla nákaza předtím, a přivezl s sebou své zařízení pro nejhumánnější způsob, jak oddělovat krávu pro toho, kdo ji poráží. Do 6 hodin - do času, kdy jsem měla krmit telata, kdy měl David večerní dojení, všechno už bylo zabito na dvoře za našimi zadními vrátky. Všechny ovce byly nakupeny v koutě, všechny krávy vyrovnány v řadě

nahore na poli.

Pak se nastěhoval dezinfekční tým. Muži v oranžových nebo bílých ochranných oblecích od hlavy až k patě, velice hlasitý generátor a mohutné bubny dezinfekce. Dvůr byl omyt silným zápachem, bílou tekutinou, všechen dobytek a ovce dostaly mohutnou dávku. Zápach se vetřel do domu - silný a pronikavý.

V 7 večer veterinář požádal o postel pro následující období a přijel další úředník pro naléhavé záležitosti. O půlnoci jsme ještě seděli kolem kuchyňského stolu a vyplňovali formuláře. Když úředník odjížděl v 1 hodinu po půlnoci, na své cestě domů zajistil všechny stezky a uzavřel cestu. Celou noc jsme nespali.

V pondělí brzo ráno se dostavil hasičský tým. Nezměrné, zemí otfásající vybavení přijíždělo cestou pomalu a těžkopádně, zastavilo před farmou, aby bylo důkladně vydezinfikováno, pak vjelo na louku. Bylo vlhké ráno. Během několika minut se louka podobala bitevnímu poli. Rámus byl ohlušující.

V pondělí v 9 večer byl náš oheň zapálen - byl vyhlouben dlouhý zákop, polena byla položena dospodu, na nich balíky slámy, pak palety, dřevo, ještě více slámy a 200 tun uhlí. Nakonec byly přidány ovce a dobytek, když to všechno bylo pořádně pokropeno benzinem. V 9 večer, 9. dubna byl oheň zažehnut - asi 33 hodin poté, co jsme poprvé podávali zprávu o podezření z nákazy.

Šli jsme se podívat, David, já a náš pointer Oskar, jak zapalují oheň. Dvacet nebo třicet mužů stálo okolo. Pochodeň byla přiložena k hranici a plameny vyšlehly do temného nebe, osvětlující tváře přihlížejících. Bylo to jak středověký obraz.

Veterinář nalil whisky do plastických kalíšků - byla to sklíčující práce, kterou nikdo nedělal rád. Šla jsem s Oskarem domů, protože jsem se na to

už nemohla dívat. David zůstal - a whisky rozvázala jeho jazyk. Za posledních 36 hodin toho řekl málo, nyní náhle mluvil - a mně se ulevilo.

Všecký dobytek a ovce na přilehlých 12ti farmách byl zabít na místě a rychle převezen na jedno stanoviště ke spálení. Trvalo to dalších 5 dní, než obrovský oheň mohl být připraven, ale alespoň těch 12 farmářů bylo uchráněno toho, aby za jejich zadními vrátky byla místa s pomalu zahnívajícím zvířaty. Všechno bylo vykonáno rychle a účinně. Pohled na nákladáky naložené mrtvými zvířaty, které projížděly před našimi vraty, byl příšerný, ale nevyhnutelný. Jak rychle jsme si zvykli na všechnu tu smrt.

A něco pozitivního o tom všem? Celá operace byla koordinována armádou v Leedsu s pomocí veterináře, který zůstal u nás. Všechny ty pracovní čety, odhadci, porážecí dobytka, dezinfikátoři, hasiči, koordinátoři z Královského letectva, ti všichni byli účinní, vlivní, příjemní a snažili se nás rozveselit. Veterinář pracoval na naší farmě, a tak byl po ruce, aby zodpověděl každou otázku. Protože byl u nás, měla jsem co dělat, jak jsem zastávala roli hostitelky a to mi dávalo možnost něco dělat. David pomáhal jak mohl. Všechno šlo jak hodinky.

Příští den začaly docházet dopisy a telefony. Společnost, která vyrábí krmiva, náš poslanec, místní církve, okolní farmáři, přátelé, příbuzní - ti všichni nabízeli útěchu a pomoc. Těch dvanáct farmářů, které to postihlo, jsou ve stálém kontaktu - prohovořují své pocity a srovnávají svá pozorování - což je velká útěcha. My odebíráme poštu z třídícího úřadu, abychom ji doručili těm, kteří jsou podle cesty, která je ještě stále uzavřená. Velikánská kytice dorazila od vlastníka ovcí, které musely být zabity. Podpora telefonem byla ohromující (37 telefonátů za první den).

Nyní všechno odešlo. Zůstali jsme sami. Očekáváme velký úklid, kdy všechno dřevo musí být spáleno, všechna sláma, všechno krmivo. Potom všechno železné musí být odmontováno z každé budovy a každého místa - ze stodol, kůlen, dojírny, teletniku - všechno musí být dezinfikováno tlakovacími stroji, zotvíráno a propláchnuto pěnou. Zatím děláme co můžeme, abychom se na to připravili. Poskytuje nám to aspoň nějakou činnost.

Nutíme se zůstat v posteli do 7 hodin, i když jsme už v 5 vzhůru. Pomalu se dostáváme k novému a úplně odlišnému dennímu pořádku. Bude to budoucí průběh dne, protože David už se nechce vrátit k držení krav na mléko.

A čekáme 6 měsíců. Budoucnost se rozprostírá nekonečně vzdálená - ale je nadějná, že David má plány: znovu zastřešit a upravit teletník, zorat a znovu osít louku, kde oheň stále ještě hoří, opravit všechny ploty - cokoliv, co budí zdání, že je ještě farmářem.

Pocit zmaru se na nás pomalu plíží. Zpočátku jsme byli unášeni událostmi - a stále ještě jsme, když čekáme na tu velkou očistu. Ale někdy můžete jít po dvoře s celkem odlehčenou myslí, zvláště v temnotě, a projdete kolem vyprázdněných budov, kde minulý týden leželo ve slámě přes čtyřicet krav a přezvykovalo, mohli byste se na ně podívat, jak byste šli kolem nich a ony by se podívaly na vás, jejich hlavy by na sebe braly jakýsi zlatavý třípyt v celonočním osvětlení. Krávy jsou podivná zvířata a nikdy nepropáskou, když jdete kolem dveří. Nyní je tu však prázdno - světlo je zhasnuto, je tma a ticho, podlaha je oškrábaná do čista - všechno je pryč.

*Pat Thistlethwaiteová
podle Moravian Messenger, červen*

2001

přeložil (a lehce upravil) B.Kejř

Požehnání

Bůh tě zahřívěj tak jako sluneční paprsky,
Bůh tě napájej
tak jako déšť krajinu,
Bůh tě proměňuj
tak jako lijavec v bouři,
Bůh ti žehnej
a učiň tě požehnáním.

Nerozumíte jim snad?

Staří, to jsou ti přežívající,
kteří něco vědí,
kteří tu jednoduše
nezůstali přespříliš dlouho.
Staří jsou divem
jako nově narození.
Být tak blízko u konce,
to je tak cenné jako začátek.

Gerb Gardener

Irské požehnání

Na tvé cestě
vítr duj do tvých zad,
mírný déšť se snášej
na tvá pole,
sluneční svit
osvětľuj tvé tváře,
a kdekoli jsi,
tě pevně drž
ve své dlani.

Vnitřní spojení
lidského soužití
může být obnoveno
jen tím,
že se stanou novými
vztahy od člověka k člověku,
od skupiny ke skupině,
a tím také od národu k národu.

Martin Buber

Důkaz

„Dokaž lidem, že jsi všemocný“, pravila Země Slunci, „a obepni jednou svou duhu jako pás kolem mého rovníku všem na odiv!“ „To není můj způsob, dokazovat něco tak přespříliš okázale“, odtušilo Slunce. „Raději promítám svou duhu den co den zrána do nepatrných rosných krůpějí.“

599 Pěj haleluja Pánu vstříc

(Sing hallelujah, praise the Lord)

melodie: John C. Bechler

text: John Swertner, přel. J. Halama st.

Pěj ha - le - lu - ja Pá - nu vstříc, pěj ce - lou du - ši svou
a zvy - šuj Bo - ha víc a víc vždy pí - sní ra - do - stnou;

on z mi - lo - sti tvé hří - chy smyl, bys O - tce, Sy - na, Du - cha ctíl a

je - dnou v svě - tle vě - čno - sti jej chvá - lil s vdě - čno - stí.

2. Tam neustane chválení
se všemi anděly,
za tvoje, Pane, spasení,
za věčnou neděli.
Svou krví jsi nás vykoupil,
by každý z nás tvým knězem byl.
Ty pro nás život svůj jsi dal,
nechť zní ti píseň chval.

605 Za všechny ty

(For All the Saints)

melodie: R. V. Williams (1906)

text: W. W. How (1864), přel. B. Kejř jun.

Za vše-chny ty, kdo do-sá-hli již cíl, když z ce-sty ví - ry

hřích je ne-sra - zil, tvé jmé-no chvá - lím, Pa-ne, ze všech

sil. Ha- le- lu- ja! Ha - le - lu - ja!

2. Byls jejich skála, pevnost, štít i moc
a v každé nouzi přišels na pomoc.
Jen světlo tvé mi září v temnou noc.
Haleluja! Haleluja!

3. Na místě svém dnes chceme pevně stát,
jak předci naši věrně bojovat.
Nám, jako jim, chceš věnec slávy dát.
Haleluja! Haleluja!

4. My bojujem, je zdobí vítězství,
přece nás váže pouto bratrství.
Jednotná církev láskou tou se skví.
Haleluja! Haleluja!

5. Když srdce mé již schvátil válek čas
triumfu z dálky slyším sílit hlas.
Bud' tobě dík! Dál s odvahou jdu zas.
Haleluja! Haleluja!

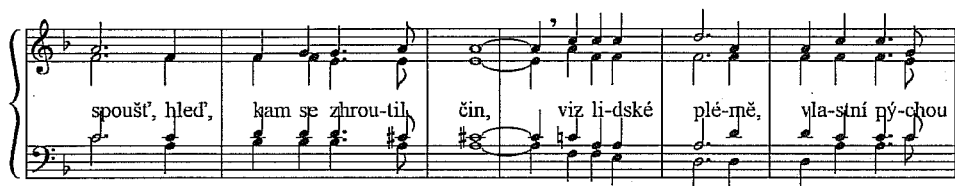
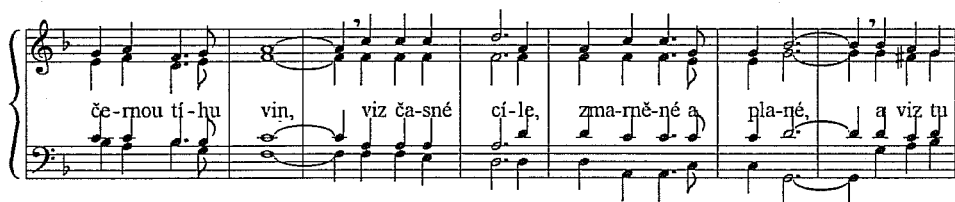
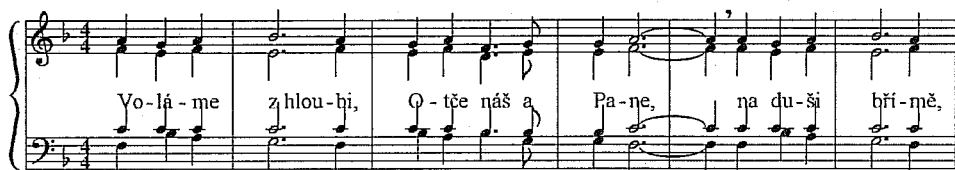
6. Večera stínem rozlévá se svit,
v pokoji dáváš tise odejít.
Místa i nám šel Ježíš připravit.
Haleluja! Haleluja!

7. Vítěznou píseň zpívá svatých kruh:
chválen bud' Otec, Syn i svatý Duch.
Všeho je Pánem trojjediný Bůh.
Haleluja! Haleluja!

581 Voláme z hlouby

melodie: J. Sibelius

text: M. Matouš

2. Klesáme v hanbě před tvým trůnem
svatým,
nehodní dlít, kde pne se vzhůru chrám;
odpusť nám bídným, v okruh zlého jatým,
zruš jeho moc a zamez přístup tmám.
Navrať se k nám, svým dětem, v pouta
vzatým,
zachraň svůj lid a panuj v nás ty sám.

3. Prosíme vroucně, skonči sám ty boje,
odejmi soud a zahlad' v nás ten hřích,
odplav z nás kal, ať znovu zříme zdroje,
a přivod' mír i do všech končin zlych;
a dej nám žít, jak velí řády tvoje,
a obnov svět, jak vzešel v plánech tvých.

580 Tak neskonale

melodie: J. Sibelius

text: M. Matouš

Tak ne-sko-na-le Ho-spo-din svůj hří-šný lid měl rád, že
 u-rčil, a - by je - ho syn šel svě - tu svě - tlo dát. On
 na-ro-dil se v ča-se zlém, náš hřích byl je - ho bře-me-nem a
 kříž byl je - ho ú-děl-em, ač měl se Krá - lem stát.

2. Ač přišel na svět chudobný,
 jsa jako jeden z nás,
 přec nastaly s ním nové dny,
 když zazněl spásy hlas.
 K všem nuzným, chorým, slabým šel
 a náruč svou jim otevřel
 a pro ně strádal, trpěl, mřel
 a dal jim cíl a jas.

3. Ó Kriste, dej, ať slávu tvou
 již nyní smíme zřít
 a sejmi s duší vinu zlou,
 dej světu v míru žít.
 Viz naše slzy lítosti,
 z tmy, ze smrti nás vyprosti
 a ve své velké milosti
 rač naším Pánem být!